

ಸಂಪುಟ ೧೨

ಮೇ ೧೯೫೩

ಸಂಚಿಕೆ ೨

ಕುಹಕಿಡಿಗಳು

ಗೆಜ್ಜಲು ಹುಳುಗಳು, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸುಧಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯು ಬಲು ಚೆನ್ನು, ಬಲು ರುಚಿ ಎಂದು ಇನ್ನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲವಂತೆ.

*

*

*

ಪ್ರಜಾಯುಗ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಚಿನ್ನದಗಣೆಯೊಂದು ಕೂಡ ಬತ್ತಿಹೋಯಿತಂತೆ—

*

*

*

ವರಮಾನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವರನ ಮಾನಹೋದರೂ ಹೊರಸುವ ರೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳಂತೆ.

*

*

*

ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್ಸೊಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ತಿರುಪತಿಗೆ ಏರ್ಪಡಾಗುತ್ತದೆಯಂತೆ.

—ಯಾಕೆ! ಇಲ್ಲೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಿರುಪತಿ ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲ!!—ಮೇಲು ಕೋಟಿ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ!!

*

*

*

ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸತ್ತವರ ಆಸ್ತಿಗೆ ಇದ್ದವರು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಂತೆ—ಲಾಯರುಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲವಂತೆ—

*

*

*

ಪಾನ್‌ಮನ್‌ಜೋಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಆದಂತೆ ಆಯುರ್ವೇದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೂ ಮಿಕ್ಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೂ ವಿನಿಮಯವೇರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ಜನದ ಹಿತ ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗುವುದು ಎಂದನ್ನುವುದು ಕುಹಕವೇ ಇರಬೇಕು.

*

*

*

ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮರದ ಮೇಲೆ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬುದ್ಧ ಭಿಕ್ಷು ಒಬ್ಬಾತ — ಪಂ|| ನೆಹ್ರೂ ಅವರನ್ನು ನೋಡ ಬಂದಿರುವನಂತೆ—

— ದೆಹಲಿಯ ಸೆಕ್ರಿಟೇಯಿಲಿಟ್ಟಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಚಾಕಚಾಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ನನ್ನ ಮರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಾಧು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು ಖಚಿತವಲ್ಲವಂತೆ.

*

*

*

ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನಲ್ಲಿ ಒಡಕು. (ಸುದ್ದಿ)

— ಒಡಕು ಮುಚ್ಚುವುದೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪದದ ಸಮ್ಮಿಳನ ಅರ್ಥ!!

*

*

*

ಮಳೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಕಾರಣ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯು ಪಲ್ಲಟವಾದ ಕಾರಣ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನೀರು ನಲ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರದೇ—ನೀರಿಗೆ ಅಭಾವವಾಗ ಬಹುದಂತೆ.

*

*

*

ಕಾಶ್ಮೀರವನ್ನು ಕ್ಯಾಶ್ ಮತ್ತು ಮಿಾರ್ ಎಂದು ಇಭಾಳಿಸಿದಂತೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಯನ್ನು ಬಳ್ಳ ಮತ್ತು ಅರಿ ಎಂದು ಭಾಗಿಸಿ, ಬಳ್ಳವನ್ನು ಆಂಧ್ರರಿಗೂ, ಅರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೂ ಹಂಚಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಕುಹಕ!

*

*

*

ಬರ್ಮಾ ಗಡಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಹಲವು ನಾಗಾ ಕಾಡುಜನರು ಪಂ|| ನೆಹ್ರೂ ಅವರಿಗೆ “ನಮಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ಥಾನ್” ಬೇಕು ಎಂದು ಮನವಿಮಾಡಿ “ನಾಕ್‌ಔಟ್” ಮಾಡಿದರಂತೆ.

— “ನಾಕ್‌ಔಟ್” ಕಲಿತವರನ್ನು ಕಾಡು ಜನರು ಎಂದನ್ನುವುದು ಶುದ್ಧ ಹುಚ್ಚು ಎಂದು ಕಾಡು ಜನರ ಅಮೇರಿಕನ್ ಮಿಷನ್‌ರಿಗಳು ಹೇಳಿದುದು ಖಚಿತವಲ್ಲವಂತೆ.

ಉ ರಿ ಗಾ ಳು

ತಿರುಪತಿಯನ್ನು ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿಯವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಂಧ್ರರಿಗೆ ಕೊಡಲೊಪ್ಪಿರುವರಂತೆ....ತಮಿಳರಿಗೆ ತಿರುಪತಿ ತಪ್ಪಲಿ ಎಂಬ ಆಸೆಯಿಂದಿರಬಹುದು.

*

*

*

ಕೋಲಾರವನ್ನು ಆಂಧ್ರರು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೂ ಉರಿಗಾಂ ಚಿನ್ನದಗಣೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ ಯೋಜನೆಗೂ, ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಧಾನ ಶಿರೋಮಣಿ ಸಮಿತಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಕಾಶಂರವರು ಸೂಚಿಸಬಹುದಂತೆ.

*

*

*

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಹಾಲಿವುಡ್ ೩೦೦ ಕಥಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿತು; ಭಾರತವು ೨೪೧ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿತು!....ಉಳಿದ ೫೯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅನುಸರಿಸುವುದಾಗಿ ತಯಾರಕರು ಭರವಸೆಕೊಡಬಲ್ಲರು.

*

*

*

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ....ಹೌದು! ಅಲ್ಲಾದರೂ ಅದು ಉಳಿಯಬೇಡವೆ?

*

*

*

ಉಪವಾಸ ವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಸುವವರು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಜಾಹಿರಾತು ದರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾಗುವುದು....ಎಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಲನವು ಸೂಚನೆ ಇತ್ತಿದೆಯಂತೆ.

*

*

*

“ಅಕ್ಕಿ ಬೆಲೆ ಇಳಿಯುವ ಸಂಭವ”....ಹಾಗಾದರೆ, ರಾಗಿಯನ್ನೇ ಏಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು, ಎಂದು ಶ್ರೀಮಂತರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವರಂತೆ.

*

*

*

ಸಿಗರೇಟುಗಳು ಸಿಗುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ....ರೇಟಿನ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

*

*

*

ಭಾರತದ ಸಿನಿಮಾ ನಟಿಯ ದುರಹಂಕಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಎಂದು ದಿಗ್ಗರ್ಭಕರೊಬ್ಬರು ಬರೆದಿದಾರೆ....ತಾರೆ ತಾರೆ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕರೆದದ್ದೇ ತಪ್ಪು.

*

*

*

ರಷ್ಯಾ ಶಾಂತಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸತೊಡಗುವುದು ಶುಭಾ ಸೂಚನೆ....ಆದರೆ, ಮಂತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಉಗುಳೇ ಜಾಸ್ತಿ.

*

*

*

ವೈಸೂರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಹಾರ ರೇಷನ್ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ, ಏಕೇ ಕರಣ ಚಳುವಳಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರನ್ನೊದಗಿಸಿದ ಹಾಗಾಯಿತು, ಎಂದು ಒಬ್ಬರು ಜನನಾಯಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

*

*

*

ರೇಷನ್ ಡಿಪೋಗಳನ್ನು ಫೇರ್ ಪ್ರೈಸ್ ಎಂಬುದನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

*

*

*

ಒಂದು ಬಾಂಬರ್ ವಿಮಾನದ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ೩೦ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನಡೆಸಬಹುದು (ಐಸನ್ ಹೋವರ್) ದಡ್ಡರು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನಡೆಸಲಿ, ಜಾಣರು ನಾವು ಬಾಂಬರ್ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡೋಣ.

*

*

*

ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ಸೋದರರು, ನಮಗೊಂದು "ಸ್ಥಾನ್" ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ.

*

*

*

ಅಹಿಂಸಾ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಬಾಹುಬಲಿಯ ಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕದ ಸಲುವಾಗಿ, ಐದು ಮೈಲಿ ದೂರ ಖಾಯಿಲೆ ಹರಡುವ ಒಂದು ಕ್ರಿಮಿಕೀಟವೂ ಇರದಂತೆ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದರಂತೆ.

*

*

*

ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನಮೇಲೆ ಶೇಕಡಾ ೩೦ ಸುಂಕ ಹೇರಿದಮೇಲೆ, ಅರಮನೆಗಿದ್ದಂತೆ, ಪ್ರಬಲ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಕಕ್ಕೂ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ಸುಂಕದಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಶುಭ ಸುಳ್ಳು.

*

*

*

ನೀಲಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ತಮಿಳರ ಸಂಘ, ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಸಂಘ, ಕೊಳ್ಳೇ ಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕಜಗಂ, ಇನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಬೊಬ್ಬೆ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಕೊರವಾವಲೋಕನ

ಒಂದೇ ಸಂಜೆ ಎರಡು ಅಂಗುಲ ಮಳೆ ಬಿತ್ತು ನೋಡಿ ಅವತ್ತು ನಾನೂ ಕೊರವ ಇಬ್ಬರೇ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ. ನಾವು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಬರುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಮಳೆಗಿಂತ ಜೋರಾದ ಇವನ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ಬಲಿಯಾಗಬೇಕಾಯ್ತಲ್ಲ ಅಂತ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ-ಸಿಡಿಲು ಬಡಿಯಿತು! ನನಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಓಡಿತು. ಕನ್ನಡ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮಾತನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ಕೊರವ ಸುಸ್ತು. ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚನೆ ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವ ಕನ್ನಡ ಮಾತೆಂದು ಶ್ರೀಮಂತ ಪುತ್ರರಲ್ಲೊಬ್ಬ. ತಾಯಿ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಲಾರದೆ, ಆತ್ಮವಂಚನೆ ಮಾಡಲೊಲ್ಲದೆ, ಮಾತಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಮಾತಿಗೆ ಶುರು ಹಚ್ಚಿದರೆ ಏಕೀಕರಣದ ಮಾತಾಡೋಣ. ಅವ ಥಂಡಾ ಆಗ್ತಾನೆ ಅಂತ ನನ್ನ ಗಾಂಡೀವದ ಸುಸಜ್ಜತೆನಾಡಿಕೊಂಡೆ.

“ಅಲ್ಲಾ ಕಣಯ್ಯಾ! ಬಳ್ಳಾರಿ ವಿಚಾರ ಕೇಳಿದೆಯಾ!” ಅಂತ ಕೊರವನೇ ಶುರು ಹಚ್ಚಿದ. ನನ್ನ ಗಾಂಡೀವ ಮುರಿದು ಮೂಲೇಲಿ ಕೂತಿತು.

“ಏನು” ಎನ್ನುವಂತೆ ಬಲ ಹುಬ್ಬು ಮಾತ್ರ ಎತ್ತಿದೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಅಂದರೆ, ನಾಟಕದವರು, ಹಾಳು ಹಂಪೆ ಇದೇ ನನ್ನ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುವುದು.

“ನೋಡು! ಬಳ್ಳಾರಿಯನ್ನು ಈಗ ಇಬ್ಬಾಗಮಾಡಿ ಮೂರನೇ ಭಾಗವನ್ನು ಶ್ರೀ ಮಿಶ್ರ ಅನ್ನುವರು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಲಿ ಅಂತ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆ ಬುದ್ಧಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ಮಿಶ್ರ ಜನರಿರುವ ಬಳ್ಳಾರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಇತ್ಯರ್ಥಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಶ್ರೀ ಮಿಶ್ರ ಅವರು. ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡಬರುಲ್ಲ. ತೆಲುಗು ತಿಳಿಯುಲ್ಲ. ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಆತ ಮಿಶ್ರಾರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಡ್ಡಗೋಡೆ ಮೇಲೆ ದೀಪ ಇಟ್ಟೇ ಇಡುತ್ತಾನಲ್ಲವೇ?” ಎಂದ ಕೊರವ. ನಾನು ಥಂಡಾ ಆದೆ.

ನಾವೆಲ್ಲಾ ಟೆನ್ನಿಸ್ ಆಡಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಟೆನಿಸ್ ವೈದಾನದಲ್ಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾಡಿಕೆ. ತೀನ್ ಬತ್ತಿ ಹಚ್ಚಿದ್ದೆವು. ತೀನ್ ಅದ್ಮಿಗಳು. ಚಾರ್ ಅದ್ಮಿಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡೇ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ

ಕೊರವ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅವತ್ತು ಟೆನ್ನಿಸ್ ಮೈದಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಆಟವಾಡಿದ ನಮಗಿಂತ ಅವನು ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದ.

ಯಾಕೋ ಹೀಗೆ ಅನ್ನುವಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಕಡೆನೋಡಿದೆವು.

ಈ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಟೆನ್ನಿಸ್ ಪಂದ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾರೋ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಟ್ಟು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಈ ಪಂದ್ಯಾಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದೆ. ಆಡಿದವರಿಗಿಂತ ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಸುಸ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಅಂತ ಈಗಲೇ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದು. ಅಂದ

‘ಎಲಾ! ಇವನ, ಮನುಷ್ಯ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯಾಯಾಮ ದೊರಕುತ್ತದೆ, ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ರಕ್ತ ಸಂಚಾರ ಆಗುತ್ತದೆ ಅನ್ನುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಇವ. ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ಆಟ ಆಡಿದವನಲ್ಲ ನೋಡಿದವನಲ್ಲ. ಆಟದ ಪುಟ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಓದಿದವನು. ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೇನು ಬಂತು ಆಟದ ಕುತೂಹಲ! ಹಾಗೂ ಇವನ ಟೀಕೆ ಏನು ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು.

“ಹೇಗಿತ್ತಯ್ಯಾ! ಆಟ! ಭರ್ಜರಿ ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂದೆ

“ಅದೇನು ಆಟವೋ ಕಾಣೆನವ್ವಾ! ಇವತ್ತೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಗಂಡಸು ಒಂದು ಹೆಂಗಸು, ಒಂದು ಹುಡುಗ ಒಂದು ಮುದುಕೆ ಹೀಗೆ ಜತೆಗೂಡಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮಿಶ್ರ ಡಬ್ಬಲ್ಸ್ ಅಂತ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.—ಹುರಿದ ಕಾರದ ಬಾದಾಮಿ ತಿನ್ನುವಾಗ, ಹಸಿ ಕಡಲೆಕಾಯಿ ನಂಜಿಕೊಂಡಂತೆ ಇತ್ತು ಆಟ” ಎಂದ. ಆಟವಾಡಿದ ನಮಗೆ ಇದು ಸತ್ಯ ಎನ್ನಿಸಿತು.

*

*

*

ಕೊರವನ ಮಗಳಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆ ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದೆವು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆತ ಮೂರು ದಿನದಿಂದ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಅವನ ಮುಖಕಂಡಾಗ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಸಂತೋಷವೇ ಆಯಿತು. ಅವನು ಎದುರಿಗಿದ್ದಾಗ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಅದರೆ ಬಾರದೆ ಇದ್ದರೆ ಏನೋ ಬಿಕೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಲವಂಗ ಬಾಯಿ ನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ. ಇರೋ ತನಕ ಚುರ ಚುರ ಎನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಅಗಿದು ನುಂಗಿದರೆ ಬಾಯಿ ಬಿಕೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಹಾಗಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೊರವ ನಗುನಗುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಮಗಳಿಗೆ ವಾತಿಯಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು.

“ಮಗಳು ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆ” ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿ

“ಹೇಳುಕ್ಕೆ ಬರುಲ್ಲವ್ವಾ! ಆದರೆ ಈ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದಳು. ದರ್ಬಾರ್ ಮಾಡುವ ರಾಣಿಯಂತೆ. ಸುತ್ತಲೂ ರಾಣೀ ವಾಸದವರೆಲ್ಲಾ ನೆರೆಗೂಡಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಕಿಲ ಕಿಲ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವಳು

ಮಾತ್ರ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಆ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಅರ್ಧ ಹೊದಿದ್ದ ರೀತಿ-
ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆ ಘನತೆ-ಮೋಣಕಾಲ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿರಿಸಿ ಕೂತಿದ್ದ ರೀತಿ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ನೋಡಿದಾಗ ನನಗನ್ನಿಸಿತು. “ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ರಸದ ಗುಂಡಿನ ಕಿರೀಟ
ವನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಇವಳೂ ರಾಣಿ ಎಲಿಜಬೆತ್‌ನ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಳೆ ಫೋಟೋ
ತೆಗೆಸಿದರೆ” ಎಂದು

ಆದರೆ ರಾಣಿಗೆ ರಾಜನಿದ್ದಾನೆ. ಇವಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾದ ವರ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.
ಯಾರು ಬಂದರೂ ಇನ್ನೂ ಹ್ಲಾ ಅಂದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ ಅವಳಿಗೆ-
ನನಗೂ ಕೂಡ ಅಂದ.

“ಅದೇ ಕಾಯಿಲೆಯೇ ಇರಬಹುದು” ಎಂದೆ.

ಛೇ! ಛೇ! ಅಂತಹ ಹುಡುಗಿ ಅಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಎಳೆಯ ಹುಡುಗಿ ಅಂದ. ಇವನ
ಮಗಳು-ಹದಿನೆಂಟು ವಯಸ್ಸು-ಇವನ ಅಜ್ಞಾನನೋಡಿ ಇದೇ ಮಾಯೆ ಎಂದೆಂದು
ಕೊಂಡೆ.

“ ಏನು ರಾಯರೇ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಸ? ”

== ಆಣೆಮುತ್ತುಗಳು ==

[ಈ ಸಾರಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬಿದ್ದ ಸತ್ಯವಾದವು.]

ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಂಯೋಗ ಅನಿಲಗಳು ದ್ವಿಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಬಾತು ಕೋಳಿಗಳು, ನೀರು ಕೋಳಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಗದ ಅನಿಲಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ನಾವು ಮಾದರಿ ಇವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಮೀನಿಗೆ ಬಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇನ್ನು ಬೇರೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಒಂದೂಕೆ ದಲ್ಲಿ ಏಟನ್ನು ತಂದು ಇದನ್ನು ಮಾದರಿಯಿಂದ ನೋಡಬಹುದು.

ಒಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು (gram) ಮಿಲಿಗ್ರಾಮಗಳಾಗಿ ಭಾಗಿಸಿದೆ.

ಬಂದ ಗಟಿಯದ ಗಾಜಿನ ಕೊಳೆವಿನ ತೇಗೆದು ಕೊಳ್ಳಣ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೆಗ್ನಿ ಸಿಂಮು ತಿಂತಿಯನ್ನು ಅಕ್ಕಣ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಗಮನಾಳವನ್ನು ಜೋಡಿಸುಣ. ಒಂದು ನೀರು ಇಡು ತೋಟಿಯನು ತೇಗೆದುಕೊಳ್ಳಣ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ಜೋಡೆಯನ್ನು ತೇಗೆದುಕೊಳ್ಳಣ....

ರೂಪ ಪರಿವರ್ತನೆ (Metamorphosis) ಎಂದರೆ ನಾವು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗ ರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಆ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡವರಾದಮೇಲೆ ಮೀಸೆ, ಗಡ್ಡ ಬಂದು ರೂಪ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ದ್ವಿಚರ ಪ್ರಾಣಿ (Amphibian) ಗಳೆಂದರೆ ಎರಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಒಂದೇ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಒಂದನ್ನೊಂದು ತಪ್ಪದೆ ಎರಡು ಒಂದೇ ಸಮ ನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಕಪ್ಪೆಯು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಟ, ವಟ ಎಂದು ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ದ್ವಿಚರ ಪ್ರಾಣಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯು ಒಂದೇ ತರವಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಎಥೆಡು ವಿಧವಾದುವು. ಗಂಡು, ಹೆಣ್ಣು. ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವುವು. ಇವಕ್ಕೆ ದ್ವಿಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರು.

....ಸಸ್ಯವು ಒಬ್ಬರ ತಂಟೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಸಾಧುವಾದ ವಸ್ತು.

....ಆದ್ದರಿಂದ ಗಂಡಸರೂ, ಹೆಂಗಸರೂ, ಸಸ್ಯಗಳೂ ಸಜೀವಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೆಂಗಸರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಸ್ಯಗಳು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟವರು,

—ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ.

ಪುಟ್ಟಂಗು ಪ್ರತಾಪ

ಆಗತಾನೆ ಊಟ ಮಾಡಿ—ಘನವಾದ ತೇಗೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದು ಎಲೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿ ಅಡಿಕೆ ಬಾಯಾಡಿಸಿ ಚಾವೆ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದೆ. ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಘಂಟೆ. ಮಳೆ ಮೋಡ—ಮಾಮೂಲಾಗಿ ದೀಪ ಆರಿಹೋಗದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಹೊರಗೆ ಕಗ್ಗತ್ತಲು—ಭೀಕರ ವಾತಾವರಣ—ಗಾಳಿಯ ಭೋರೆನ್ನುವ ಶಬ್ದ ದಾಟಿ ಗಿರಕ್ ಗಿರಕ್ ಗಿರಕ್ ಎನ್ನುವ ಭಾರಿ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಬಂತು. ಹುಡುಗರೆಲ್ಲಾ ಹೆದರಿ ಹೊದ್ದು ಮಲಗಿದರು—ಹೆಂಡತಿ ಹೌಹಾರಿ ಗೋಮೆ ಇಕ್ಕುವ ನೆಪದಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಳು. ನಾನು ಗಂಡಸು (ಅಲ್ಲೆ?) ಗುಂಡಿಗೆ ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪಿಸಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಆ ಶಬ್ದ ವನ್ನು ಇದಿರಿಸಿದೆ. ಬರು ಬರುತ್ತಾ ಶಬ್ದ ಜೋರಾಯಿತು. ವಾಚಕರೆ! ಇದೇನು ಎಂದು ನೀವು ಪೇಚಾಡಬೇಡಿ ಅದು ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟಂಗಯ್ಯನ ಗಿರ್ಮಿ ಚಡಾವಿನ ಶಬ್ದ. ಆ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತೇ ಇಡೀ ಮನೆಯನ್ನು ನಡುಗಿಸಿದ್ದು. “ಅಣ್ಣಾವರೇ” ಎಂದೆ ನ್ನು ತ್ತಾ ಮುಂಬಾಗಿಲ ಬಡಿದ ಪುಟ್ಟಂಗಯ್ಯ. “ಬಾ” ಎಂದು ಗದ್ದದ ಭಯಮಿಶ್ರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದೆ. ಪುಟ್ಟಂಗಯ್ಯ ನಮ್ಮ ರೈತ. ನೇಗಿಲ ಯೋಗಿ. ಆದರೂ ಪಟ್ಟಣಗರನ್ನು ಮೂದಲಿಸುವ ಚೂಪಾದ ಮಾತು ಅವನದು. ‘ಗಿರಕ್’ ಎಂಬ ಗಿರ್ಮಿ ಚಡಾವಿನ ಸದ್ದು ಕೇಳಿದಾಗ ಇಡೀ ಮನೆಯೇ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾದದ್ದಕ್ಕೆ—ಈ ಮಾತಿನ ಚೂಪುಬಾಣವೇ ಕಾರಣ.

“ಯಾವಾಗ ಬಂದದ್ದು—ಊಟವಾಯ್ತು”

“ಕೋರ್ಟಿನ ಕೆಲಸ ಸಾಕ್ಸಿ ಹೇಳಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದೆ—ನನ್ನ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದ ಕೆಂಚಪ್ಪನು, ಹೆಗಣಾ ಮೆಯಿಸೋದು ತೋರಸ್ತೆನೀಂತ ಅಂದ....ನೋಡ್ಕೊಂಡು ಬಂದೆ....” ಪೇಟೆ ತೆಗೆದು ಕಂಬಳಿ ಹಾಸಿ ಗಿರ್ಮಿ ಚಡಾವು ಮೂಲೆಗೆ ತಳ್ಳಿ ಕುಳಿತ. ಅವ ಹೇಳಿದ್ದು ಅರ್ಥವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಏನೋ ಅನರ್ಥದ ವಿಷಯವೇ. ಇವ ನನ್ನ ತತಾಟಿಗೆ ತೊಗೋತಾನೇ ಅನ್ನೋದು ಅವನ ಕುಹಕ ನೋಟವೇ ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು.

“ಉಡುಗ್ರು ಅಮ್ಮಾವುರು ಮನಿಕೊಂಡ್ರ ಆಗಲೆನೆ?....ಕೆಂಚನೇನೋ ಊಟ ಹಾಕಿಸ್ತ, ಆದ್ರೂ ಬಾಯಿ ಬಲೇ ಕೆಟ್ಟೊಗದೆ ಕಣವ್ವಾ....” ಎಂದು ಸೆರಗಿನ ತುದಿ ಯಿಂದ ಕೈ ಒರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಬಂದ ನನ್ನಾಕೇನ್ನ ನೋಡಿದ.

“ಮಾನಾಕ್ಸಮ್ಮಾ—ಇವತ್ತು ಗೌರಿ ತದಿಗೆ ಅಲ್ಪಾ....” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಎಲೆ ತುಂಡು ಹಿಡಿದು ದೇವರ ಮಂಟಪದ ಹತ್ತಿರ ಹೋದಳು. ವಾಸಸ್ಸು ಬಂದಾಗ ಸೊಗಸಾದ ಹೆಸರುಬೇಳೆ ಕೋಸುಂಬ್ರಿ (ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಹಾಕಿ—ಖಾರವಾ ಗಿತ್ತು) ವೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಚೊಂಬು ನೀರು ತಂದು ಪುಟ್ರಂಗು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಮುಂದೂ ಒಂದು ಎಲೆ ಇಟ್ಟು ಹೋಗಿ ತೆಪ್ಪಗೆ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಪುಟ್ರಂಗು ಇನ್ನು ಲಂಚ ತಿಂದ ಕ್ಲಾರ್ಕನಹಾಗೆ ಅವಳನ್ನು ಸತಾಯಿಸೋಲ್ಲಾಂತ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ನಾನು ಬಲಿ ಬಿದ್ದದ್ದು ನನ್ನ ಕರ್ಮ. ಇನ್ನು ಖಾರದ ಕೋಸುಂಬ್ರಿ ಬಿದ್ದರಂತೂ ಪಟ್ಟಣದ ನನ್ನನ್ನು ಹುರಿದು ಮುಕ್ಕೆಬಿಡುವ. ಆ ಮಹರಾಯ. ಜೀವ ಜಾಲಾಡಿಬಿಡುವ. ನಾನು “ಹೆಗ್ಗಣ ಮೇಯಿಸೋದೊಂದ್ರೆ ಏನಯ್ಯಾ....” ಎಂದೆ.

“ಅದೇನವ್ವಾ—ಧರ್ಮಾಂಬುದಿ ಕೆರೇಲಿ ಮಡಗಿಲ್ವಾ ಅಂಗಡಿ ಸಾಲು—ನಾಟಕ ಎಲ್ಲಾ ಜೋಡ್ಸೋರೆ!”

“ಹೊ ಹೊ....ಎಗ್ಗಿ ಬಿಷನ್ನೇ....ಹಾಗನ್ನು. ಎಗ್ಗಿ ಬಿಷನ್ನು ಪುಟ್ರಂಗು ಅದು—ಹೆಗ್ಗ ಮೇಯಿಸೋದಲ್ಲಾ....ಹಹ....ನಿಮ್ಮಂಥ ಹಳ್ಳಿಯೋರಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕೆ—ವ್ಯವಸಾಯ—ಮುಂತಾದ ವಿಷಯ ವಿವರಿಸೋಕೆ, ದೇಶದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ....”

“ಹಂಗೋ....ನಮ್ಮಂಥ ಹಳ್ಳಿಯೋರಿಗೋ ಅದೂ....ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದೋರೆ ಷರಾಯಿ—ಕೋಟು—ತೆಳ್ಳಿಗಿರೋ ಸೀರೆ—ಒಳಕುಪ್ಪಸ ಕಾಣೋ ರವಿಕೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ—ಮಕಕ್ಕೆ ಬೂದಿ ಹಚ್ಚಿದ ಇಸಂಗಳೇ ಇದ್ದ್ರಾ ಅದರ ತುಂಬಾ—ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಕಡೆಯ—ಲಿಂಗಿ ಬೋರಿ—ವಾಸಪ್ಪ ಮಾದೇವ ಯಾರ್ನಾ ಕಾಣಲೇ ಇಲ್ಲೇ?...?”

ಇಂಥಾ ಕಡೆಗೆ ಈ ಪ್ರಚಂಡ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಬಿಡೋದು. ಹೌದು ಹಳ್ಳಿಯೋರಿಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶಕ್ಕೆ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಾಂತ ನಂಬೋಲ್ಲ—ಎಲ್ಲಾ ಪ್ಯಾಷನ್ನಿನ ಪೆರ್ರೇಡೆ ಅಲ್ಲಿ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಸೌಮ್ಯವಾಗಿ ಕುಕ್ಕಿದ. ನನಗೆ ವಿಪರೀತ ಕಸವಿಸಿಗೆ ತೊಡಗಿತು. ಅವನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ....

“ನಾಚಿಕೆ ಆಗೊಕಿಲ್ವಾ—ಇದ್ದಿಂತ ಹಾಸನಜ್ಜಾತ್ರೆ ಮೇಲಲ್ಲಾ—ಕಣ್ಣು ತುಂಬಾ ದನಗಳನ್ನಾ ದರೂ ನೋಡಬಹುದು—ಒಂದು ಸಮಾಚಾರಕ್ಕೆ ಇದೂ ಹಾಸ ನದ ಜಾತ್ರೇನೇನ್ನು—ಅಲ್ಲ ಮಾತಿಗೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ—ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರೋ ಜನ ಯಾವ ದನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ?” ಅಂದ. ನನ್ನ ಮೈ ಉರಿದುಹೋಯ್ತು—ಎದ್ದು ವದ್ದು ಬಿಡ್ಲಾ ಅಂತ ಕೋಪ ಬಂತು—ಹಲ್ಲು ಕಡಿದು ಆಕಳಿಸಿದೆ.

“ಸಿಟ್ಟಾಗಬ್ಯಾಡ—ಅದೆಂತದೋ ನಾಟ್ಯ ನೆಡಿತಿತ್ತಯ್ಯಾ—ನಮ್ಮೂರು ಭಾಗೋತ ರಾಟ ಎಷ್ಟೋ ಪಸಂದಿರ್ತದೆ....ಅಲ್ಲ ಮದರಾಸಿಂದ ಕರಸಿ ಸಾವಿರಾರು ರೂ. ಕೊಟ್ಟು ಇಂಥ ನಾಟಕ ಯಾಕೆ ಆಡಿಸಬೋಕೋ ಮಾರಾಯ ಏನು ಆಡು—ಏನು ಕತೆ—

ಎಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಾನವೇ 'ಪವಳಕೋಡಿ' ಅಂತೆ ನಾಟಕ—ನಾನು ನೋಡೋರು ಹುಚ್ಚು ಕೋಡಿಗಳು ಅಷ್ಟೆ— ಈ ನಾಟಕ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಜನ ಉದ್ಧಾರ ಆಗ್ತಾರಾ— ಏನು ನೀತಿ ಐತೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಏಳು—ನಮ್ಮೊರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೇ ಪಸಂದ್ ಭಾಗೋತರಾಟ ಕುಣಿಸಿ ಬಿಡ್ತಿದ್ದೆ—ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಡು ಮುದ್ದೆ-ಒಯ್ಯಾ ಬರ್ರಾ ರೈಲು ಖರ್ಚು ಸಾಕಾಗಿತ್ತು—ಈ ಆವು ಒಡ್ಡು ಅದ್ದಿಗೆ ಹಾಕದಂಗೆ—ನೋಡೋ ಕೋದರಿಂದ ದುಡ್ಡು ಎಳೆದು ಸತಾಯಿಸೋ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕೂಡಬೇಕಾ! ನೀನೇ ಹೇಳಯ್ಯಾ....”

ಪುಟ್ಟಂಗು ಮಾತು ನಿಜ. ಏನುಮಾಡ್ಲಿ ಅದೆಲ್ಲಾ ನೀಲ್ಸುಕೆ ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಆದರೂ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನಾನೇಕಾರಣಾಂತ ಬಾರುಕೋಲಿಂದ ಬಾರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡ್ತಾನೆ ಮಹರಾಯ. ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಣ ಹೆದೆಗೇರಿಸಿದ.

“ಅದು ಓಗ್ಲಿ—ಅಂಗಡಿ ಇಡೋದೇನು—ಟೀಪು ಬಿಸ್ಕತ್ತು—ಇನ್ನೊ—ಬಟ್ಟೆ ಅಂಗಡಿ ನೋಡೋಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾ—ನೀ ಹೇಳಪ್ಪಾ!—ದೊಡ್ಡ ಪ್ಯಾಟೆ—ಚಿಕ್ಕ ಪ್ಯಾಟೆಗೆ ಓದಂಗಾಯ್ತದೆ—ಆ ಹೆಗ್ಗಣ ಮೆಯಿಸೋದು ಕಂಡ್ರೆ.”

“Exhibition ಅಂತ ಅನ್ನೂ ಪುಟ್ಟಂಗು—ಅದೇನು ಹೆಗ್ಗಣಾಂತ ತಪ್ಪು ತಪ್ಪು ಹೇಳ್ತೀಯೆ”

“ತಪ್ಪಲ್ಲ ಕಣೂ ಮಾರಾಯಾ—ಅಂಗಡಿ ಬಾಡ್ಗೆ—ಗೇಟ್ ಕಲೆಕ್ಸನ್ನು—ಕಡಿಮೆ ಬರ್ರಾ ದಾ!—ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೇಯ್ಯೊದು ಹೆಗ್ಗಣವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನು?—” ಎಂದಾಗ ಕಾಸಿದ ಕಂಬಿ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಸೋಕಿದಂತಾಯ್ತು. ಹಾಕಿದ ಗಾಂಧಿ ಟೋಪಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತೆಗೆದು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ. ಅದರೂ ಏನೋ ಕಸವಿಸಿ ಸಂಕಟ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಕಿದ ಖದ್ದರ್ ಜುಬ್ಬ ಕಚ್ಚುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯ್ತು.

“ಏನೋ ಆಟ ಕಟ್ಟೀನಿ—ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡು ನಾಕು ಕಾಸು ಆಗೋ ಕಾಲ ಆಯ್ತದೆ ಅಂತ ಅನ್ನು ಒಪ್ಪೊತೀನಿ—ಪಾಪ ನೀನು ಮನ್ನ ಉಪ್ಪು ಉಳಿ ತಿಂತೀಯೆ. ಅದು ಬುಟ್ಟು—ಇದರಿಂದ ಜನಸೇವೆ—ಗ್ರಾಮ ಉದ್ಧಾರ—ಜ್ಞಾನ ಪರಸಾರ ತಿಳು ವಳಿಕೆ—ಅಂತ ಬುಲ್ಡೆ ಬಿಟ್ಟೊ ಬುಲ್ಡೆ ಬಡ್ಡಾಗ್ತೀನಿ....” ಎಂದು ಕೆಂಗಣ್ಣು ಬೀರಿದ.

ಹೌದು ಪುಟ್ಟಂಗೂದು ಪ್ರಲಾಪವಾದರೂ ಎಷ್ಟು ನಿಜವಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ! ನನ್ನ ಮುಂದೂ ಬಂದ ಎಲೆ ಮೇಲಿದ್ದ ಹೆಸರಬೇಳೆ ಕೋಸಂಬರಿ ಒಂದು ಮುಕ್ಕು ಬಾಯಿ ಗಿಕ್ಕಗಿದಂತಗ ಇಡೀ ಹಸಿರು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಅದರ ಜೊತೆ ಇತ್ತು—ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಖಾರ ಉರಿ ಉರಿ ಉರಿ....ಬಹು ಖಾರ....“ಅಪ್ಪಾ....ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಏನಾನ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡು ಜನಸೇವೇನ ಸಂಪಾದನೆಕೆ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡ್ಕೊಬೇಡ....” ಎಂದವನೆ ಕಂಬಳಿ ಹಾಸಿ ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗಿದ. ನನಗೆ ಮೂಗಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡು ಪಜೇತಿ ಆಯ್ತು!

ಈ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಬಾದರಾಯಣ ಸಂಭಂದವಿದ್ದದ್ದು ಪುಟ್ರಂಗೂಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು? ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಕ್ಕು ಕೋಸಂಬರಿ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿದೆ. ಗ್ರಹಚಾರ ಇನ್ನೊಂದು ಹಸಿರುಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಹುಳುಕು ಹಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆಯಿತು. ಆ ಹಸಿರುಕಾಯಿಯ ಪಾರಕ್ಕಂತ ಉಗ್ರವಾಗಿತ್ತು ಪುಟ್ರಂಗು ಟೀಕೆ—ಅಲ್ಲವೆ? ಹೂಂ ನನಗೇಕೆ ಎಂದು ನಾನೂ ಹೊದ್ದು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡೆ....ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟ ಕನಸು—ಜನಸೇವೆ—ತಿಳುವಳಿಕೆ—ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಚೋದನೆ—ಇವೇ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು....ಭೂತಾಕಾರವಾಗಿ-ಪ್ರೇತಾಕಾರವಾಗಿ ಕಾಡಿದ ಪುಟ್ರಂಗು.

—ದಾತರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್.

“ಒಂದೈದು ರೂಪಾಯ್ ಬೆರಣಿ, ತೊಗೊಂಡುಬಿಡೋಣ ಕಣ್—ಯಾರಿಗ್ಗೊತ್ತು ಈ ಸರ್ಕಾರ ಅದರಮೇಲೂ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಬಹುದು!”

ನಾಯಿಂದನ ಬೇಟೆ

ನಾವಿರುವ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಷೇವಿಂಗ್ ಸೆಲೂನುಗಳಿವೆ. ಒಂದರ ಹೆಸರು “ದಿ ನ್ಯೂ ಹೈಕ್ಲಾಸ್ ಹೇರ್ ಕಟಿಂಗ್ ಸೆಲೂನ್” ಇನ್ನೊಂದರ ಹೆಸರು “ಅಮೆರಿಕನ್ ಹೇರ್ ಕಟಿಂಗ್ ಸೆಲೂನ್” ಅಂತ. ಮೊದಲನೆಯ ಆಯುಷ್ಯಮರ್ಫ ಶಾಲೆಯ ಹೆಸರು ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅದೇ ಹಳೆಯದು. ಅದರ ಮಾಲೀಕ ಕರವೀರ ಬೀದಿಗೂ ಕಸುಬಿಗೂ ಬಲು ಹಳಬ. ಹತ್ತಾರು ತಲೆಗಳ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಸಿ ಅವನ್ನೇ ಬೋಳಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ! ಅವನ ಕೈ ಚಳಕವೂ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಎಂಥಹ ಮೊಂಡು ಕತ್ತಿಯಿಂದಲಾದರೂ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಪೂರೈಸುವ ಹೆತವೂ ಫಲವೂ ಅವನಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೂ ಹಳಬನಾದ್ದರಿಂದ ಗಿರಾಕಿಗಳು ಅವನಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು. ಸಂಪಾದನೆಯೂ ಹೆಚ್ಚು.

ಅಮೇರಿಕನ್ ಆಯುಷ್ಯಮರ್ಫ ಶಾಲೆ ಹೊಸದು. ಹೊಸ ಕತ್ತಿ, ಹೊಸ ಮಿರ್ಸ ಹೊಸನಿಲುಗನ್ನಡಿಗಳು. ಪಿಂಗಾಣಿ ಬಟ್ಟು, ಸಲಕರಣೆಗಳು. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಅಗ್ನಿಷ್ಟಕೆ ಇಟ್ಟು ಬಿಸಿನೀರಿನ ಏರ್ಪಾಟುಮಾಡಿದ್ದ ಅದರ ಮಾಲೀಕ ಅಂಜನಪ್ಪ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನುಕೂಲಗಳಿದ್ದರೂ ಮೊದಮೊದಲು ಯಾವ ತಲೆಯೂ ಆ ಆಯುಷ್ಯಮರ್ಫ ಶಾಲೆಯ ಮುಂದೆ ಸುಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಹಳ ದಿವಸ ಹೀಗೇ ನಡೆಯಿತು. ಆದರೂ ಅದರ ಮಾಲೀಕ ಹತಾಶನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಎಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಏನೇನೋ ಏರ್ಪಾಟುಮಾಡಿದ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಗಿರಾಕಿ ಬಂದರೂ ತಲೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಸಾಲ ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ! ಇದೆಲ್ಲ ಆರು ತಿಂಗಳು ಹಿಂದೆ. ಈಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಲೆಕೆಳಕಾಗಿದೆ. ಕರವೀರನ ಆಯುಷ್ಯಮರ್ಫ ಶಾಲೆಗೆ ಯಾರೂ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಅಮೇರಿಕನ್ ಆಯುಷ್ಯಮರ್ಫ ಶಾಲೆಗೇ ನುಗ್ಗಿ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಅಲ್ಲೇ ಕಾದು ಕೂತು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೊಸಬನ ಅಂಗಡಿಯ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟನ್ನೇ ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಒಂದು ನಿಮಿಷವೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಪಾದನೆ.

ಕೇವಲ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂದ ಕರವೀರನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೂ ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಅವನ ಮೇಲೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಹೊಸ ನಾಯಿಂದನ ಉದ್ಯೋಗ ಶೀಲತ್ವವೂ, ಹಸ್ತ ಕೌಶಲವೂ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನೂ ಸೆಳೆಯಿತು! ಮೇಲಾಗಿ ಹುಡುಗರು, ಯುವಕರು ನಡುವಯಸ್ಸಿನವರೆಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ ನುಗ್ಗುತ್ತಾರೆಲ್ಲ-ಏನಪ್ಪ ಇದರ ರಹಸ್ಯ ಅಂತ ಕುತೂಹಲ!

ಮುಂದಿನ ಭಾನುವಾರ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆಲ್ಲ ಅಮೇರಿಕನ್ ಆಯುಷ್ಯರ್ಮಶಾಲೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ನಗುಮುಖದಿಂದ ನಾಯಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ಬರುವಾಡಿಕೊಂಡ. ಒಳಗೆ ನೋಡುತ್ತೇನೆ-ಆಗಲೇ ಒಂಬತ್ತು ಜನ ಕೇಶ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕ್ಯೂ ಕೂತಿದಾರೆ! ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಕೈಲೂ ಒಂದೊಂದು ಲಕ್ಷಣವಾದ ಪುಸ್ತಕ. ಪ್ರಪಂಚದ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಗಾಢವಾಗಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದಾರೆ! ಯಾವುದಪ್ಪ ಈ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಹೀಗೆ ಹಾಯಾಗಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದಾರೆಲ್ಲ ಅಂತ ಇಣಕಿಣಕಿನೋಡಿದೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳು! ಹೊಸ ಹೊಸ ಕಾದಂಬರಿಗಳು!—ಜಾರಿದ ಹೆಣ್ಣು—ಕಾಮದ ಕುಣಿತ—ಬಸಿರಿನ ಬಯಕೆ—ಮೋಹದ ಬಲೆ—ಸೆರಗಿನ ಪುಣ್ಯ—ಪ್ರಣಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ—ಮುನಿದು ಹೋದ ನಾರಿ—ಕಂಬನಿಯ ಚುಂಬನ—ರಕ್ತಬಂಧನ—

“ಏನಯ್ಯ, ಇಷ್ಟೊಂದು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಲ್ಲಿ?” ಎಂದು ಹುಡುಗ ನಾಯಿಂದ ನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

ಅವನು ನಗುತ್ತ ಹೇಳಿದ—“ಹೊಸಾಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬರ್ತಾಇದೆ ಸಾರ್. ‘ಕಾಮಕುಂಜ’; ‘ಕಾಮಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ’; ‘ಮನ್ಮಥ ಕಾದಂಬರಿ ಮಂಟಪ’; ‘ಪ್ರಗತಿ ಶೀಲ ಕೋಶ’—ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಚಂದ ಕಳಿಸಿದೇನೆ” ಎಂದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವನು ಎಂತಹ ಹಜಾಮ ಅಂತೀರಿ! ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ. ‘ಅವರೂ ಬದುಕಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಬದುಕಿಸಿದರು’ ಎಂದ. ಕೂತು ಕೊಳ್ಳಿಸಾರ್ ಅಂತ ಹತ್ತನೆ ತಲೆ ಹೊತ್ತು ನನಗೆ ಬೆಂಚಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗ ತೋರಿಸುತ್ತ ಬೀರುವಿಂದ ‘ಗವಾಕ್ಷಿಯ ಮೂಲಕ’ ಎನ್ನುವ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ!

—ಹಾ.ರಾ

—೦—

ಯದ್ವಿಷ್ಯ

“ಆಗಲಿ, ನೋಡೋಣವಂತೆ.

ನಾಳೆಗೊಬ್ಬ ದೇವರಂತೆ

ಬರಲಿ ಬಂದರೇನಂತೆ

ಅದಕೇತಕೆ ಚಿಂತೆ

ಮತ್ಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯ

ಯದ್ವಿಷ್ಯ

ಇದೇ ನಿನ್ನ ಗುರಿ”

ಎನಲು ಅವನ ಹಿರಿಯಗುರು

ಕೇಳಿತದನು ಮೀನ ಮರಿ.

ಬೇಸಗೆಯಲಿ ಕೊಳವು ಬತ್ತೆ

ಬಿಸ್ತನೆ ಬಲೆ ಬಂದು ಮುತ್ತೆ

ಅನಾಗತಮತಿ ಮಾನ್ಯ

ಉತ್ಪನ್ನ ಮತಿಯೆಧನ್ಯ

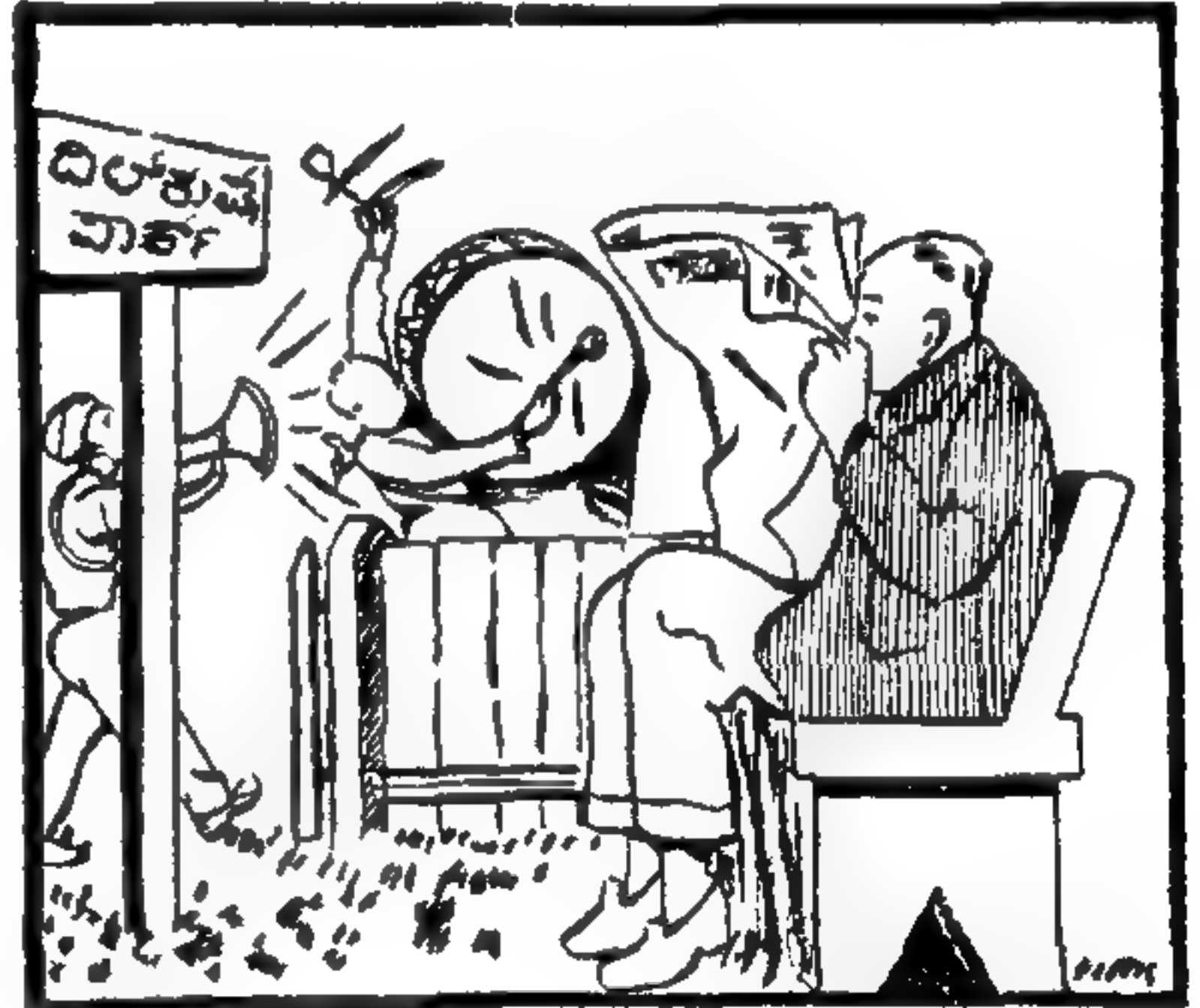
ಮೃತ್ಯು ಶಿಷ್ಯ

ಯದ್ವಿಷ್ಯ

ಉತ್ಪನ್ನಮತಿ ಶೂನ್ಯ

ನೀನಾದೈ ಗತಿ ಶೂನ್ಯ.

—ಆ. ರಾ. ಸೇ.

ಹೀಗೂ ಉಂಟೆ?

“ ರಾಮಣ್ಣ ನವರೇ! ”

“ ಯಾರು? ”

“ ರಾಮಣ್ಣ ನವರೇ! ”

“ ಅವರು ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ ”

“ ಹಾ! ”

“ ಅವರು ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ ”

“ ಅಯ್ಯೋ! ”

ರಾಮಣ್ಣ ನವರು ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಅದುವರೆಗೂ ಯಾರೂ ‘ಅಯ್ಯೋ’ ಎಂದು ಗೋಳಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವತ್ತಿನ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅಂಥದ್ದು; ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದವನ ಆತುರ ಅಷ್ಟು.

ರಾಮಣ್ಣ ನವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಊರುಗಳಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ‘ಉತ್ತರ ಪತ್ರ’ ಗಳು ಬಂದಿತ್ತು. ಆ ಊರುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಟ್ಯೂಷನ್ ಹೇಳಿ ಶಾಖಾಯ ಲನಣಾಯ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. “ಟ್ಯೂಷನ್” ಎಂದರೆ, ಹುಡುಗನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಕಾದು ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಅವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿ ಅವರು ತೋರಿಸಿದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಗುಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲೂ ಬೋಗುಳುವುದು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ; ನೂರೋ ಐವತ್ತೋ ತಿಂದ ತಪ್ಪಿಗೆ, ಅದೇ ತಂದೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ನೂರೋ ಐವತ್ತೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಯುತ್ತಲೂ, ಮಗನ ‘ಪೇಪರು’ ಯಾರ ಯಾರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದೆಯೋ (ಆ ವಿವರವನ್ನು ತಂದೆಯೇ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಬಹುದು) ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಕೈ ಮುಗಿದು ಚತುರೋಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲೆರಡನ್ನೂ ನಡೆಸಿ, ನಂಬರ್ ಹಾಕಿಸಿ, ಪಾಸು ಮಾಡಿಸುವುದೂ ಸೇರಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡುವುದು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ, ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ, ಅಂದ ಮೇಲೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಅಪಮಾನವೇನು ಬಂತು? ಅನ್ಯಾಯವೇನುಂಟು?

ರಾಮಣ್ಣ ನವರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಪೇಪರಲ್ಲಿ ತನ್ನ “ಟ್ಯೂಷನ್‌ಗಣಿ” ಪಟೇಲನ ಮಗನಿಗೆ ಹತ್ತು ನಂಬರು ಬರುವುದುಕೂಡ ತೀರ ಅಸಂಭವ, ಅದನ್ನು ನಲವತ್ತು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿ ಸಹಿತ ಅವರ ಊರು ಕೇರಿ ರಸ್ತೆ ಮನೆ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಬಂದ ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ, “ಅವರು ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಾಗ, ಅವರು ‘ಅಯ್ಯೋ’ ಕೂಗಿದ್ದು ಸಹಜವೆಂದು ನೀವೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೀರಿ, ಅಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮಯ್ಯನ ಕೈ

ಯಲ್ಲಿ, ಅವನ ಬಾಬ್ತಿನ ಒಂಬತ್ತು ಹುಡುಗರ ಪಟ್ಟಿಯೂ ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು.

ಆ ಹುಡುಗರು ಪಾಸುಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಗತಿಯೇನು ? ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ಟ್ಯೂಷನುಗಳೆಲ್ಲ ಎದುರು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಡ್ಡ ಶಿಖಾಮಣಿ ದೊಡ್ಡಣ್ಣನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ; ಪಟೇಲರು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮೂಗರ್ಜಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ; ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ ಕಲ್ಲು; ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಕಾಲೇಜು ವ್ಯಾಸಂಗ ಸೊನ್ನೆ; ಹೆಂಡತಿಯ ಬಾಣಂತನ....? ತಮ್ಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಣದಾಯಿತು. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಂತೆ ನೀವು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಿಂತ, ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ, ಹೊರಡಿ ಎಂದು ಪಟೇಲರು ಹೇಳಿದ್ದು, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಗಿತು.

ಆದರೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದರು. “ಯಾವ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದಾರೆ, ತಾಯಿ ?”

“ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ”

“ಕೋಲಾರ ?” ಅದೇಕೆ ಕೋಲಾರ ? ಆಗ ಹೊಳೆಯಿತು, ತಮ್ಮಯ್ಯನಿಗೆ—ರಾಮಣ್ಣನವರೂ ತನ್ನ ಹಾಗೆ ಮೇಷ್ಟರು, ಅವರಿಗೂ ಟ್ಯೂಷನಿದ್ದಿರಬೇಕು, ಎಂದು.

ನಾಳೆನಾಳದ್ದು ಬರದೆ ಇರುತ್ತಾರೆಯೇ?—ಎನ್ನುತ್ತ, ತಮ್ಮಯ್ಯ ಅದೇ ಊರಲ್ಲೇ ಬಿಡಾರಹೂಡಿದ.

ರಾಮಣ್ಣನವರಿಗೆ ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಾಮಿ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಆತನೂ ಮೇಷ್ಟರು, ಆತನಿಗೂ ಅದೇ ತಾಪತ್ರಯ, ತಗಾದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಆತನ ಟ್ಯೂಷನ್ ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನು ಪಾಸುಮಾಡಿಸಲು, ಆತ ಸಾಗರದ ತನಕ ಹೊರಟಿದ್ದ, ಗಂಟುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು. ಸರೀ! ರಾಮಣ್ಣ ಕೋಲಾರದಲ್ಲೇ ಆತನನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ಠಿಕಾಣೆ.

ಸಾಗರದವರಿಗೇನು, ಟ್ಯೂಷನಿಲ್ಲವೆ? ಅವರು ಕೈ ಕಟ್ಟಿಕೂತರೆ, ಆ ಹುಡುಗರ ಪಾಡೇನು? ಊರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುಖ ತೋರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಗೌರವ ಬಂದೀತೆ, ಹುಡುಗ ನಪಾಸಾದರೆ? ಅವರ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೆ ಅಪಮಾನ ಅಲ್ಲವೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರೂ ಹೊರಟಿದ್ದರು, ಕೋಲಾರದವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ. ಕೋಲಾರದವರು ಪಾಪ, ಸಾಗರದ ಹೋಟೆಲಲ್ಲೇ ಅವರಿಗಾಗಿ ತಂಗಿದರು.

ಸಾಗರದ ಮೇಷ್ಟರಿಗೂ ಆಶಾಭಂಗವೇ! ಅವರು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಮ್ಮಯ್ಯನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಪೇಪರುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮಯ್ಯನವರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ನಂಬರು ಹಾಕಿಸಲು ತಮ್ಮಯ್ಯನ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದರಂತೆ! ಆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಊರಿಗಾದರೂ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ.

—ರೇವಣ್ಣ.

ಬದಲಾವ್ಣೆ ಭಾಗೀರ್ತಿ

“ ಬ್ಯಾಡಾಕಣೋ ಬ್ಯಾಲಿಷ್ಟರ ಮನೇ ಹೆಣ್ಣು ; ಮಾಮಲೇದಾರ್ತ ಮನೇದನ್ನ ಮಾಡ್ಣೊಳ್ಳೋ, ಮಾನಿಷ್ಕರ ಮನೇ ಸರ್ಕು ; ದೊಡ್ಡ ಕುದುರೇ ಸಹವಾಸ ಬ್ಯಾಡ್ಣೋ ಮಗನೇ ! ” ಅಂತ ಅಮ್ಮ ಅಂಗಲಾಚಿದಳು. ಕೇಳದೆ, ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಕುವರಿ ಭಾಗೀರ್ತೀಗೇ ತಾಳೇ ಬಿಗಿದೆ. ಬೆಂಗ್ಲೂರಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ಹೂಡಿದೆ.

ಬರೋದು, (ಪ್ರೀತಿ ಭತ್ಯಾನೂ ಸೇರಿ) ‘ ಜೀವವಿಮಾ ಜಾತಾ ಬಾಕಿ ’ ನೂರ ಹದಿನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ಹತ್ತಾಣಿ ಆರುಕಾಸು. ಭಾಗೀರ್ತೀಗೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎರಡು ರಾತ್ರಿ ಒಂದಾದರೂ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ, ತರಕಾರಿ ಆಗೇತೀರಬೇಕು, ವಾರಕ್ಕೆರಡು ಸ್ವೀಟು, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬ್ರೆಡ್ಡು ಬ್ರೆಕ್‌ಫಸ್ಟು, ಶನಿವಾರ ರಾತ್ರಿ—ಎಂದೋ ಅವರಮ್ಮ ಹರಿಸಿ ಕೊಂಡಳಂತೆ ನನ್ನ ಕೊರಳು ಕೊಯ್ಯುವುದಕ್ಕೆ—ಫಲಾರ, ಅಂದರೆ ಒಂದು ಸಿಹಿ, ಒಂದು ಖಾರ, ಎರಡು ಬಗೆ ಹಣ್ಣು, ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಾಲಾಳಾದರೂ ಸಿನೀಮಾ, ಇದೆಲ್ಲಾ ಮಾಮೂಲು. “ ಎರಡು ಕೊನೆಗೂ ಭೇಟಿ ಹೇಗಪ್ಪಾ, ನಾನೇ ಕೊನೆ ಗಾಣುವುದೊಂದೇ ಮಾರ್ಗವೇ ” ಅಂತ ಕೊರಗಿದೆ. ಅಮ್ಮನ ಮಾತು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಅತ್ತೆ. ‘ ಭವ ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವವರಾರೋ ಪುರಂಧರ ವಿಠಲಾ ’ ಅಂತ ಪುರಂಧರ ದಾಸರ ಮರಿಯಾಗಿ ನಿತ್ಯ ಹಾಡಿದೆ.

ಆ ವಿಠಲನ ದಯಾಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ, ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ನನ್ನ ಭಾಗೀರ್ತಿ ಇದ್ದ ಕೈದ್ದಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಹೋದಳು, ಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ಹೊಳೆಯೇ ಆಗಿ ಹರಿಯ ತೊಡಗಿ ದಳು. ಹಗಲೊಂದು ತರಕಾರಿ, ರಾತ್ರಿ ಅನ್ನ ಸಾರು ಬಡಿಸಿದಳು, ‘ ಇದೇನೇ ಭಾಗೂ ’ ಅಂದೆ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ. “ ಬಿಡೇಂದ್ರೆ ಶರೀರ ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆಸ್ಬೇಕೂ ” ಅಂದಳು. ಅಜೀರ್ಣವಾದೀತೂಂತ ಕಾಫೀ ಬದಲು ನೀರುಮಜ್ಜೆಗೆಯೇ ಕುಡಿಸಿ ದಳು. ಆರೋಗ್ಯಾಂತ ವಾರಕ್ಕೆರಡೇ ದಿನ ತಿಂಡಿ ತೋರಿಸಿದಳು. ಸೀತಿಂಡಿ ಸುಳವೇ ಇಲ್ಲ. ಬೇಸಗೆಂತ ತಣ್ಣೀರು ಸ್ನಾನವನ್ನೇ ತಬ್ಬಿಸಿದಳು, ಶನಿವಾರ ರಾತ್ರಿ ಅಕ್ಕಿ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟೇ ಫಲಾರ, ಬ್ರೆಡ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ದಿನ ರಾಗಿ ಹುರಿಟ್ಟು ಬೆಲ್ಲ ಹಾಜ ರಾಯಿತು. ‘ ಭಾಗೂ ಭಾಗೂ, ನೀನೂ ಬೆಲ್ಲ ಹುರಿಟ್ಟು ತಿಂತೀಯೇನೇ ’ ಅಂತ ಬಿಸುಸುಯ್ದೆ. ‘ ಬಿಡೇಂದ್ರೇ, ನಾನೇನೂ ಕಪ್ಪಗಾಗಿಹೋಗುಲ್ಲ ’ ಅಂದುಬಿಟ್ಟಳು ಬಿನ್ನಾಣಗಿತ್ತಿ.

ಭಾಗೀರ್ತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಕೋಟಿ ಆಂಜನೇಯನಿಗೆ ಡಬ್ಬಲ್ ಕಾಯಿ ಹರಸಿಕೊಂಡೆ. ತಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಅಮ್ಮನ್ನು ಹಂಗಿಸಿ ಮೂಗು ಮುರಿದು ಬಂದೆ.

ಹಾಳು ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲ! ತಿಂಗಳೆಲ್ಲ ಸಿನಿಮಾ ಇಲ್ಲದೆ ಬೇಜಾರಾಯ್ತು. “ಬಾರೆ ಭಾಗೂ, ‘ತೀನ್ ಬತ್ತಿ ಚಾರ್ ರಾಸ್ತಾ’ಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ” ಅಂತ ಬಾಯ್ತುಂಬ ಕರೆದೆ. “ಕೆಲಸ್ವಿಲ್ಲಾಂದ್ರೆ, ಶಂಕರ ಮಠದಲ್ಲಿ ಬಿಂಕೋಬ ದಾಸರ ಹರಿಕಥೆ—‘ಭಗೀರಥ ಮಹಾತ್ಮೆ’—ಬನ್ನಿ ಹೋಗಿಬರೋಣ” ಅಂತ ಬಲವಂತಿಸಿ ದಳು. ಬಸವನಂತೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ. ತೂಕಡಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದಷ್ಟು ಹೊತ್ತೂ ಶಾರದಾಂಬೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನೂರು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದೆ!

ಹೊಸ ತಿಂಗಳು ಹುಟ್ಟಿತು. ಸಂಬಳ ಎಣೆಬೆಣಿಸಿ ಹಿಗ್ಗಿದೆ. ಭಾಗೀರ್ತಿ ಸುಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇನ್ನೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಉಳಿಯುತ್ತೇಂತ ಆನಂದಪಟ್ಟೆ. ಮನೇ ಖರ್ಚಿಗೆ ಐವತ್ತು ಕೊಟ್ಟರೆ ಧಂಡಿ ಅಂತ ಅಂದಾಜು ಕಟ್ಟಿದೆ. ಎಂದಿನಿಂದ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಬುಷ್‌ಕೋಟು, ಬೆಲ್ವೊ ಪೂಸು ಈಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತೇಂತ ಖುಷಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ.

ಭಾಗು ತಿಂಡಿ ತಟ್ಟೆ ತಂದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟಾಗಲೇ ಆ ಕನಸಿನಿಂದ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದ್ದು. ಮೈಸೂರುಪಾಕು, ಬೊಂಬಾಯಿ ಬೋಂಡ ತಯಾರಾಗಿತ್ತು. ಘಮಘಮಿಸುವ ಕಾಫಿ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆ ಯೊಡನೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿದೆ. ಭಾಗೀರ್ತಿ ಬ್ಲೂ ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಸೀರೆ ಬ್ರಾಕೇಡು ಬ್ಲೌಜು ಧರಿಸಿದ್ದಳು, ತುರುಬು ಕಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊಗ್ಗಿನ ದಂಡೆ ಮುಡಿದಿದ್ದಳು, ಮುಖಮಲ್ ಚಪ್ಪಲಿ ಧಾರಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು ನಗುತ್ತ! “ಹುಂ, ಬೇಗ ಬೇಗ ತಿನ್ನಿ, ಆರೂವರೆ ಪೋಗೆ ಐದೂವರೆಗಾದರೂ ಮನೇ ಬಿಡಬೇಡ್ವೇ” ಘಾಬರಿಸಿದಳು.

“ಭಾಗೂ, ಭಾಗೂ, ಇದೇನೇ?...ನೀನು....ತಿರುಗಿ....ಹಳೇ ಭಾಗೀರ್ತಿ....?” ತಡವರಿಸಿದೆ. ಭಾಗೀರ್ತಿ ಮಾತಾಡದೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಹಸಿರು ಕಾಗದ ತಂದು ನನ್ನ ಕೈಗಿಟ್ಟಳು. ನೂರು ರೂಪಾಯಿನ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟು!

“ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲೇನ್ರೀ, ಹೋದ ತಿಂಗಳು ‘ವಿಮೆನ್ ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ವೀಕ್’ ಅಂತ?” ಎನ್ನುತ್ತ ಕಿಲಕಿಲ ನಕ್ಕಳು.

ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಗತಾನೇ ಭಾಗೀರ್ತಿ ಬಜಾರಿನಿಂದ ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಭರ್ತಿ ಬುಟ್ಟಿ ಯೊಳಗಿಂದ ನವಿಲುಕೋಸೂ ಬಗ್ಗಿಬಗ್ಗಿ ನನ್ನ ಬೆವ್ವು ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿತ್ತು!

—ಸುನಂದಮ್ಮ.

ಭೂಷಣ

ಭೂಷಣಕೆ ಭೂಷಣ! ಇದು ಭೂಷಣ
ದೂಷಣವ ತಿಂದರೂ ಅತಿ ಭೀಷಣ ||
ನಾಲಗೆಗೆ ಭೂಷಣ ನಾಕು ಕಡೆ ಭಾಷಣ
ಕಾಲಿಗೆ ಭೂಷಣ ಕಾರ್‌ಯಾತ್ರಿಯೂ ||
ಆಲಯಕೆ ಭೂಷಣ ಅಂಗಲಾಚುವ ಸಾಲು-ವಿ
ಶಾಲಕರ್ಣಕೆ ಭೂಷಣ ಹೊಗಳುವೂತು ||
ಜ್ಞಾನವೇ ಭೂಷಣ ಬಡತನದಿ ನರಳುವಗೆ
ಮಾನಿನಿಗೆ ಭೂಷಣ ಮಂತ್ರಿ ವತಿಯು ||
ದಾನವೇ ಭೂಷಣ ಇತರೆ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ
ಶ್ವಾನವೇ ಭೂಷಣ ಕುರ್ಚಿಕೆಳಗೆ ||
ಇಂಗಲೀಷಾಡುವುದೆ ಮಂಗರಿಗೆ ಭೂಷಣ
ಮಂಗಳಾಂಗನೆಯರೇ ಟೀಪಾರ್ಟಿಗೆ ||
ಶೃಂಗಾರ ಚೂರ್ಣವೇ ಶೂರ್ಪನಖೆ ಭೂಷಣ
ಮುಂಗಾರ ಮಳೆ ಬೀಳೆ ಕೆರೆ ಭೂಷಣ ||
ಭೂಷಣಕೆ ಭೂಷಣ! ಇದು ಭೂಷಣ!—
ದೂಷಣವ ತಿಂದರೂ ಅತಿ ಭೀಷಣ

—ಪಾಟೀಳಿ.

ಮಾನವಸೇವೆ

ಕತ್ತಲು; ಕಗ್ಗತ್ತಲು; ಊರಾಚೆಯ ದಾರಿ; ಪವಾಡ ಪುರುಷ, ದೇವಾಂಶ ಸಂಭೂತ, ಮಹಾತ್ಮ, ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ, ನಗರದ ಕಡೆಗೆ.

ನಗರವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಲೂ, ಆತನ ಕಿವಿಗೆ ನರ್ತಕರ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಗೆಜ್ಜೆ ಕೇಳಿಸಿತು; ವಿಕಟ ವದನಗಳ ಅಟ್ಟಹಾಸ ಕೇಳಿಸಿತು; ವಿಟರ ವಿನೋದ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಆತ ಸೌಧವೊಂದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ. ಧನಕನಕಗಳ ನಡುವೆ ಅಲ್ಲಿ ನೋಸದ ಪಿತೂರಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿತ್ತು. “ಮಗನೇ! ಏನಿದು? ಏಕೆದು?” ಎಂದು ಆತ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.... “ತಂದೆಯೇ! ನೀನೇ ಅಲ್ಲವೆ ನನ್ನ ನೋಮ್ಮೆ ಬಡತನಕ್ಕೆ ನೂಕಿ ಪುಟವಿಟ್ಟಿದ್ದು?” ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬಂತು.

ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಮಧ್ಯಪಾನ ಮತ್ತನಾಗಿದೊಬ್ಬನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, “ಅಯ್ಯೋ! ಇದೇನಿದು?” ಎಂದ ಆತ. “ಏಕೆ? ಭಯಂಕರ ರೋಗಿ ಜಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ದೃಢಗಾತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತಿನ್ನೇತಕೆ?” ಎಂದ, ಆ ಭೋಗಿ.

ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಆತನೆದುರು ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯೆ ಬಂದಳು. ಅವಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಏದುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಯುವಕ. “ನಿಲ್ಲು! ನಿಲ್ಲು! ಪಾತಾಳಕ್ಕಿಳಿಯ ಬೇಡ” ಎಂದು ಆತ ಯುವಕನನ್ನು ತಡೆದ. “ಕುರುಡನಾಗಿದ್ದ ನನಗೆ ನೀನು ಕಣ್ಣು ದಯಪಾಲಿಸಿದೆ. ಇಕೊ! ಇದೇ ಅದರ ಫಲ” ಎನ್ನುತ್ತ, ಆ ಕಾಮುಕ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನೇ ನೂಕಿ ಮುನ್ನಡೆದ.

ಆಗ, ಆತ, ವೇಶ್ಯೆಯನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ. “ಪಾಪದ ಕಡೆಗಲ್ಲದೆ, ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಲಿರಿಯೆಯಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. “ಅಂದು ನೀನು ನನ್ನ ಪಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ಷಮಿಸಿದೆ; ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಹೊರೆ ಇಳಿಯಿತು, ಮತ್ತೆ, ಅಷ್ಟೇ ಪಾಪ ಹೊರಲು ಶಕ್ತಳಾದೆ” ಎನ್ನುತ್ತ ಕಿಲಕಿಲನಕ್ಕಳು.

ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ದುಃಖ ಆವರಿಸಿತು. ನಗರದ ಉದ್ಯಾನವನ ಕಡೆ ತೆರಳಿದ. ಶಿಲಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ. ಅಲ್ಲೇ, ಅದೇ ಆಸನದ ಮೇಲೆ, ಒಬ್ಬ ನಾಗರಿಕ ಕುಳಿತು, ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ. ಮಹಾತ್ಮನ ಹೃದಯ ಕರಗಿತು. “ಏಕೆ, ತಮ್ಮ!” ಎಂದು ಆತ ಆ ದುಃಖಿಯ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇರಿಸಿದ.

“ಸತ್ತು ಸುಖವಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಬದುಕಿಸಿದೆ! ಅಳುವುದಲ್ಲದೆ, ಮತ್ತೆ ಏನಿದೆ ಈ ಹಾಳು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ?” ಎನ್ನುತ್ತ, ಅವನು ರೋದಿಸ ತೊಡಗಿದ.

(OSCAR WILDEನನುಕರಿಸಿ)

—ಪಾಟಾಳಿ.

ಮನೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆ

ನಮ್ಮ ಭಾವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಮನೆ ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ. ಪಟ್ಟಣದ ಯಾವ ಬೀಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಮನೆ 'ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ' ಅಂತಾಯಿತು. ಕಡೆಗೆ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಗಲ್ಲಿಲಿ ಯಾರೋ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ, 'ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಬೀಗ ಹಾಕಿದೆಯಲ್ಲ ಆ ಮನೆ....ಅದು ಖಾಲಿ ಇರಬೇಕು. ಬಹಳ ದಿನ ದಿಂದ ಬೀಗ ಹಾಕಿದೆ. ಅದರ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರದೇ ಅದೂನೂ. ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ' ಅಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಭಾವ, "ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಬೀಗ ಹಾಕಿರೋ ಯಾವ ಮನೆಯನ್ನೂ ನಾನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಆ ಮನೆಯನ್ನ ನೆನ್ನೆಯೇ ನೋಡಿದೆ. ಹೊರಗಿನಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಒಳಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಕಂಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ಈಗ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸ್ತೇವೆ ನಮಸ್ಕಾರ" ಅಂದರು.

ಅಮೇಲೆ ಆ ಮನೆ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದು ಮನೆ ಮಾಲಿಕನನ್ನು ಕರೆದೆವು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದಮೇಲೆ 'ಯಾರೂ....' ಅಂತ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ನಮ್ಮ ಭಾವ "ನಾನು ಸ್ವಾಮಿ, ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಇಲ್ಲೇನಾದರೂ ಮನೆ ಇದೆಯೇ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅಷ್ಟು ಕೇಳಿದ್ದೇ ತಡ ಮುದುಕ ರೇಗಿ, "ಛೂ, ಈ ಹಾಳು ಸಿನಿಮಾ ಜನರ ಸಹವಾಸ ಸಾಕಪ್ಪ....ಮಾತಾಡಿ ಮಾತಾಡಿ ತಲೆ ಚಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಯಾರಕ್ಕೆಲಾಗುತ್ತೆ ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಕಂಠಶೋಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ...." ಅಂತ ಶುರು ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ನಡುವೆಯೇ ತಡೆದು ನಮ್ಮ ಭಾವ, "ಅಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ, ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಸಿನಿಮಾ ಸಿನಿಮಾ ಅಂತ ಹರಟುತ್ತೀರಲ್ಲ. ಇದ್ದರೆ ಇದೆ ಅನ್ನಿ, ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನಿ" ಅಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪವಾಗಿಯೇ ಅಂದರು.

ಅದಕ್ಕೆ ಮುದುಕ ಅತಿ ದೈನ್ಯದಿಂದ "ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿ, ತಮ್ಮನ್ನಲ್ಲ ಅಂದದ್ದು ಸಿನಿಮಾದವನು ಅಂತ. ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಹೇಳ್ತೇನೆ....". ಅನ್ನುತ್ತಾ

ತೆಗೆದ ಅವನ ಬೈರಿಗೇನ!—“ನೋಡಿ, ಈ ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಇದೆಯಲ್ಲ ಅದು ನನ್ನದು, ಸಿತ್ರಾರ್ಜಿತ. ಈಗ ಆರುತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಿನಿಮಾದವನು ಬಾಡಿಗೆ ಬಂದ. ಇದುವರೆಗಾಯಿತು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಅವನಿಂದ ನನಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ‘ಎಲ್ಲೋ?’ ಎಂದರೆ ‘ಕೊಟ್ಟಿ!’ ಅಂತಾನೆ. ಅವನ ಮುಖವನ್ನೇ ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗೊಂದುಸಾರಿ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟನೆಂದರೆ ಪೌರ್ಣಿಮೆಗೊಂದುಸಾರಿ ಕಾಲಿಡೋದು. ಈಗ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಂದಂತೂ ಅವನ ಪತ್ತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ವಾತ್ರೆ ಪದಾರ್ಥ ಎಲ್ಲಾ ಒಳಗೇ ಇದೇನ್ನಿ! ಭಯವಿಲ್ಲ. ಅವನು ಈ ಸಾರಿ ಬರಲಿ. ಮನೆ ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡ್ತೀನಿ”

“ಅದು ಹೇಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ಬಿಟ್ಟ ಇಷ್ಟು ದಿನದ ತನಕ?”

“ಶುದ್ಧ ಮೋಸಗಾರ ಸ್ವಾಮಿ, ಮೋಸಗಾರ. ಕೈಗೇ ಸಿಕ್ಕೊಲ್ಲ ಆಸಾಮಿ.”

“ಯಾರು ಎತ್ತ ಅಂತ ವಿಚಾರಿಸಲಿಲ್ಲವೆ ನೀವು?”

“ವಿಚಾರಿಸದೆ ಏನು? ಅವನು ಈ ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಸಿನಿಮಾ ತೆಗೆತಾರಂತಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಡೈರೆಕ್ಟರಂತೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳವಂತೆ. ಅದೆಷ್ಟೋ ನೂರಾರು ಸಿನಿಮಾಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿದಾನಂತೆ. ಅವನೇನೋ ಬಡಾಯಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡ. ನಾನು ಮರುಳಾದೆ.”

“ಅದ್ವರಿ, ಬಾಡಿಗೆನಾದ್ರೂ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ತೊಗೊಳ್ಳಬಾರದಿತ್ತೆ?”

“ಅದೇನ್ ಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳ್ತೀರ! ನಾನು ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಕೇಳ್ತೆ ಬಿಟ್ಟಿ? ಕೇಳ್ತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆತ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ರೇಗಿಬಿದ್ದ, “ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ನೀವು ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಕೇಳೋದು ಚನ್ನಿಲ್ಲ. ನಾನೇನು ಮೋಸಗಾರ ಅಂತ ತಿಳಿದಿರಾ? ಇಂತಹ ನೂರು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಜೈತನ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ದೇವರು. ಹಾಗೆಲ್ಲ ಮಾತನಾಡಬೇಡಿ. ನೀವೇನೋ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಡಿಗೆ ಕೇಳಿದಿರಿ. ನಾನು ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡ್ತೇನೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ. ಅದರ ಯೋಜನೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ” ಅಂತ ಬಾಯಿ ಬಡಿದುಬಿಟ್ಟ. ಒಂದಕ್ಕಿರಡು ಬಾಡಿಗೆ ಬರೋದನ್ನು ನೋಡಿ, ನನಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಸೆಯಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಯಿತು ಎರಡು ತಿಂಗಳಾಯಿತು, ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಯಿತು; ಬಾಡಿಗೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಆಸಾಮಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆಗೀಗ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ‘ನನಗೆ ಮಾತಾಡುವಷ್ಟು ಪುರಸತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಿನಿಮಾ ತೆಗೆಯೋದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ನೋಡೋಣ’ ಎಂದು ಹೊರಟೇ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ.”

“ಎಂಥ ಸಿನಿಮಾ ಸ್ವಾಮಿ ಅವನು ತೆಗೆಯೋದು? ಇಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾ ತೆಗೆಯೋ ಸ್ಪೂಡಿಯೋನೇ ಇಲ್ಲಲ್ಲ? ಅವನ ಹೆಸರೇನು ಹೇಳಿ.”

“ಅದೇನೋ ಬರೋವ ಅಂತಲೋ ಹೋಗುವ ಅಂತಲೋ ಹೇಳಿದ.”

“ಬರುವ ಅಂತಲೇ! ಅವನೆಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ಇಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೇ ಇಲ್ಲದವನು? ಅದೂ ಇಷ್ಟತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ! ನಿಮಗೆಲ್ಲೋ ಹುಚ್ಚು. ನೀವು ಮೋಸ ಹೋಗಿದ್ದೀರ.”

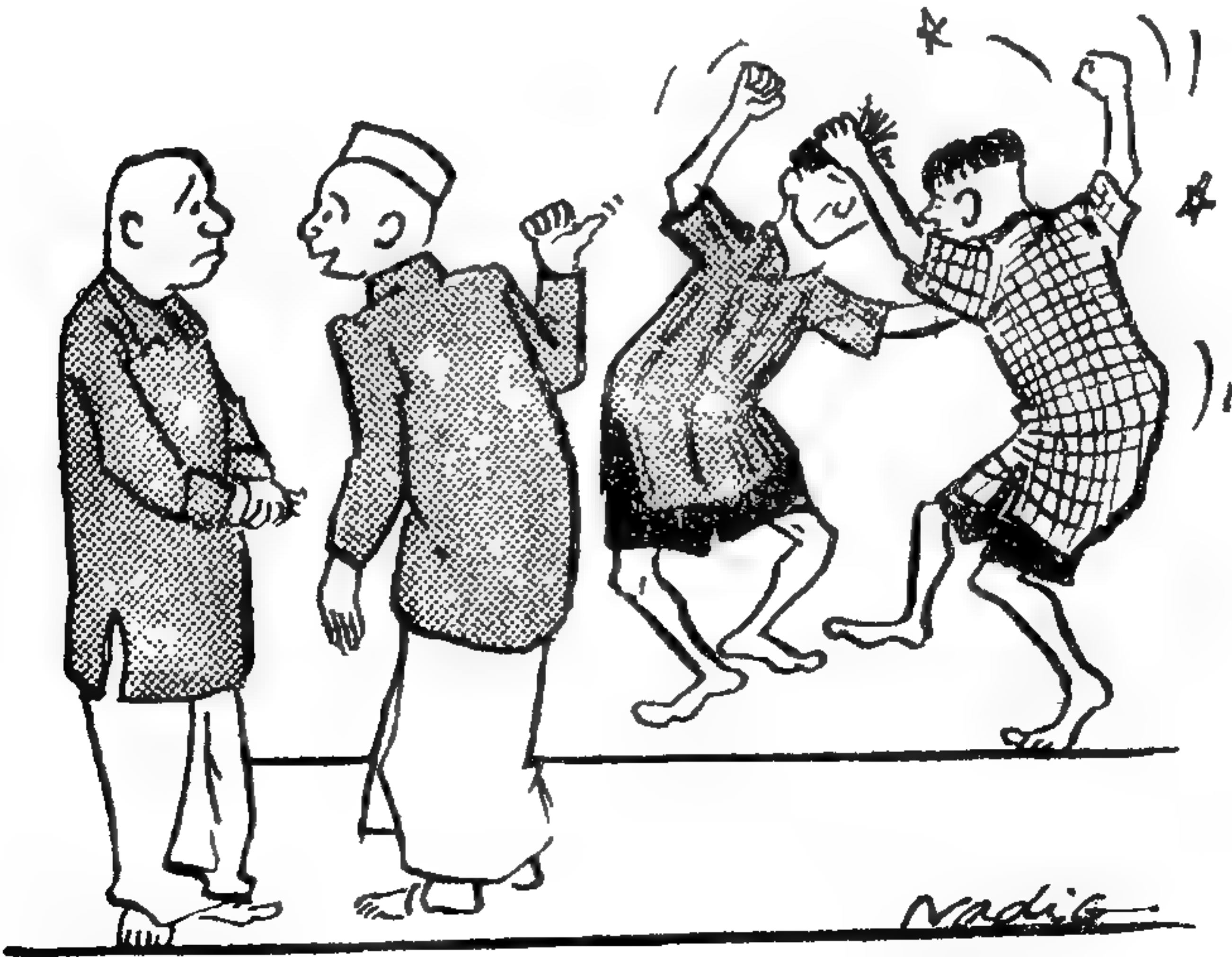
“ಆಘ್....ಆಘ್....ಹಾಗಂತೀರ? ನಿಜವೇ? ಮತ್ತೆ ಸಾಮಾನಿದೆಯಲ್ಲ ಮನೆ ಒಳಗೆ!”

“ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಜವೋ ಸುಳ್ಳೋ.”

ಮುದುಕನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. “ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬೀಗದ ಕೈ ಇಲ್ಲಲ್ಲಾ....” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆಯುತ್ತಾ ಆ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೀಗಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಡುತ್ತಲೇ ಮುರುಕಲು ಬೀಗ ಕೈಗೇ ಬಂತು! ಬಾಗಿಲು ತಳ್ಳಿ ನೋಡಿದರೆ ಖಾಲಿ ಮನೆ! ಅದರೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಕಿಟಕಿಯ ಎದುರಿಗೆ ನಿರಾಜಿಯವನೂ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳದಂತ ಒಂದು ಹರಕಲು ಲಾಂಗ್ ಕೋಟು, ಹರಕಲು ಜರೀಪೇಟ, ಒಂದು ವಾಕಿಂಗ್ ಸ್ಟಿಕ್ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ವಾಕಿಂಗ್ ಸ್ಟಿಕ್ ತಮ್ಮ ಮನೆಯದೇ ಎಂದು ತಿಳಿದಮೇಲಂತೂ ಆ ಮುದುಕನ ಕೋಪವನ್ನೂ ದುಃಖವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ನಮಗೆ ಮನೆಯೇನೋ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು ಅನ್ನಿ. ಮುದುಕ ತಿಂಗಳ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂಗಡ ವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ!

—ನ. ಸು.

“ಗೋವಾ ಲಾಟರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೈಜು ಬಂದರೆ ಯಾರ್ಯಾರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹಂಚಿಕೊಬೇಕೋ ಅನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಜಗಳ ಆದ್ದಿದಾರೆ!”

===== ಗೆಳೆತನದ ಸೆಳೆತ =====

ಸಿಟಿ ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೋಮುವಿಗೆ ಸಿಟ್ಟುಂಗ್ ಸೀಟ್ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ; ಸ್ಟಾಂಡಿಂಗ್ ಸೀಟ್ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮೇಲಿನ ಕಂಬಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೈಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲಗೈಯಿಂದ ಎಡಜೋಬಿನ ಪರ್ಸ್ ತೆಗೆದು, ಕೊಂಕುಳು ಪುಸ್ತಕ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳದ ಹಾಗೆ, ಚಿಲ್ಲರೆ ಎಣಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಪುಸ್ತಕ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು.

ಅಲ್ಲೇ ಕೂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹರಕಲು ಸೂಟಿನವ, ಅದನ್ನೆತ್ತಿ ಸೋಮುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಅದರೊಳಗಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ, ಎರಡು ಮೂರು ಕಾಗದಗಳನ್ನೂ ಆತನೇ ಬಗ್ಗಿ ಆರಿಸಿ ಜೋಡಿಸಿ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟ. “ಶ್ಯಾಂಕ್ಯಾ” ಎಂಬ ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿ ಸೋಮು ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.

ಸೋಮು ಇಳಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಆ ಉಪಕಾರಿಯೂ ಇಳಿದ. ಸೋಮು ಹಿಡಿದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಆತನೂ ಹಿಡಿದ. ಸೋಮು ನಡಿಗೆ ವೇಗವನ್ನೇ ಆತನೂ ಅನುಸರಿಸಿದ. ಸೋಮು ಹಿಂದೆ ಬಂದು ಅವನ ತೋಳಿಗೆ ತೋಳುಕೊಟ್ಟು, ಆತ, “ಹಲೋ” ಎಂದ.

“ಓ! ನೀವೂ ಇಲ್ಲೇ ಇಳಿದರೇನು? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರಿ! ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು?”

“ನನಗೆ ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ, ಸಾರ್! ನನ್ನ ಗುರುತು ಇಲ್ಲವೆ ತಮಗೆ? ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾಯ್ತು, ಹೇಗೆ ನೆನಪಿರುತ್ತದೆ?”

“ಹೌದು, ಹೌದು, ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು”

“ನಮ್ಮ ಹಳೇ ಸ್ನೇಹಿತರು ಯಾರೂ ಈಚೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತ ಇಲ್ಲವೆ ಸಾರ್, ತಮಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ? ಶೀನು, ರಾಮು, ಕಿಟ್ಟು, ಅಚ್ಚು, ಬೋಳ, ಕಾಡ....”

“ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ....”

“ಹೌದು ಹೌದು! ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ, ಚೆಲ್ಲಾ ಪಿಲ್ಲಿ...ಜೀವ ನದ ಹೋರಾಟ....ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡು . ಓದುವಾಗ ಒಂದೇ ಸ್ಥೂಲ....ಓದು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ನೂರಾರು ಜಾಗ. ಮೊನ್ನೆ ನನಗೆ ಪಿ. ಟಿ. ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ”

“ಯಾವ ಪಿ. ಟಿ.?”

“ಎನ್ನಾರ್ ಇದು, ಪಿ. ಟಿ. ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿರಾ! ನಮ್ಮ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಪಿ. ಟಿ. ಭಾರಿ ಕೇಡಿ....”

“ಓ! ನೀವು ತುಮಕೂರೇನು?”

“ಅಲ್ಲವೆ? ನೀವು ಏನು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೀರಿ, ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ....ಕೇಳ ಬೇಕೆ? ಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಇವರು ಐ.ಪಿ.ಎಸ್. ಹೊಡೀತಾರೆ, ಐ ಜಿ ಆಗ್ತಾರೆ, ಡಿ.ಪಿ.ಐ ಗೇರುತ್ತಾರೆ, ಅಂತ ನಿಮ್ಮನ್ನ....”

“ಯಾರು? ನನ್ನನ್ನೇ?”

“ಹೂಂ! ಅವಾಗೇನು ಸಾರ್! ನೀವು....ಫೀಲ್ಡಿಗಳಿದು....ಠಳಾಯಿಸಿದರೆ ಸಾಕು”

ಸೋಮು ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಸ್ಕೂಲ್ ಫೀಲ್ಡು, ತಾನು ಅದನ್ನು ಅತ್ತಲಿಂದಿತ್ತು ಇತ್ತಲಿಂದಿತ್ತು ದಾಟಿದ ನೂರಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳು, ತಾನು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇದ್ದ ಒಳಂ ಹುಡುಗರ ಮುಖಸಮೂಹ, ಈ ಭೇತಾಳದ ಮುಖದ ಹಿಂದಿನ ರೂಪ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಊಹೆ, ಎಲ್ಲವೂ ಮಿಂಚಿ ನಾಯವಾದುವು. ತನ್ನನ್ನೆ ಎ ಸಿ ಎಸ್ ಹತ್ತು ಬಲ್ಲ ಮೋಧಾವಿ ಅಂತ ಹಲವು ಹುಡುಗರು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಅವನಿಗೆ ಕರ್ಣರಸಾಯನವಾಗಿತ್ತು.

ಅಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿದ ಒಂದು ಹೋಟೆಲೊಳಗೆ ನುಗ್ಗುತ್ತ, ಸೋಮು, “ಬನ್ನಿ, ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯೋಣ” ಅಂದನು.

ಆಗ, ಆತನ ಬಣ್ಣ ಬಯಲಾಯಿತು. “ಬೇಡಿ, ಸಾರ್! ಕಾಫಿ ಗೀಫಿ ಏನೂ ಬೇಡ, ನಾನೀಗ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಅಲ್ಲೊಂದು ನೌಕರಿಗೆ ಇಂಟರ್ವ್ಯೂಗೆ ಬಂದಿದೆ, ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿದ್ದರೆ, ಬೇಕಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ತಂದು ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ” ಅಂದ.

ಸೋಮು ಎದೆ ಜಗ್ ಎಂದಿತು. ಸರಸುವಿಗೆ ಸೀರೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳು ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಮಾಚಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಅವನ ಕಿಸೆಯೊಳಗೆ ಇತ್ತು. ತನ್ನ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಗೆಳೆಯ, ಏಕಮಾತ್ರ ಭಕ್ತ, ಅವನ ಜೀವನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಸನಾಗಿಸಲು ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಏಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬಾರದು, ಎನಿಸಿತು?

ಆಕಾಶ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿತ್ತು. ತಣ್ಣಗೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು. ಕೋಗಿಲೆ ಕೂಜನ ಗೈಯುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ? ಕೊರಿಯಾದಲ್ಲೂ ಶಾಂತಿವಾತಾವರಣ ತಲೆದೋರುವ ಸುಸಮಯ!

ಸೋಮು ಸೋತ. ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ನೋಟು ತೆಗೆದು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿರಿಸಿದ.

ತಕ್ಷಣವೇ ಆತ, “ತ್ಯಾಂಕ್ಸ್” ಸೀತಾರಾಂ! ಎನ್ನುತ್ತ, ಸರಸರನೆ ನಡೆದ.

ತನ್ನ ಹೆಸರು ಸೀತಾರಾಂ ಅಲ್ಲ, ತನ್ನ ವಿಳಾಸ ಇಂಥದ್ದು, ರೂಪಾಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಲು ಇಂಥ ಬೀದಿ ಇಂಥ ಮನೆಗೆ ಬನ್ನಿ, ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಅವನು ಆತನಿಗೆ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಹೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ—

—ನಾ. ಕ.

೪ ಕ್

ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು, ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಕೂತಿದ್ದವರು, ಆಗ ಪಟ್ಟ ಅಂತರಿಕವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ.

ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ ನಾನು, ಮೊದಲಿಂದ. ಮೊದಲು, ರುಮಾಲನ್ನು ಕಳಚಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ಮೇಲೆ, ಕೋಟಿನ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಚ್ಚಿದರು; ಪರ್ಟಿನ ಗುಂಡಿಗಳ ವೈಕಿ ಮೇಲಿನ ಎರಡನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡಿಸಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ, ಬಲಗೈಯನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲಿರಿಸಿ ಬಲವಾಗಿ ಅದುಮಿದರು. ಅನಂತರ, ಎಡಗೈಯಿಂದ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ನೋಡನೋಡುತ್ತ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ, ಬಲಗೈಯನ್ನು ಎಡಕ್ಕೂ, ಎಡಗೈಯನ್ನು ಬಲಕ್ಕೂ ಹಠಾತ್ತನೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೂಕುತ್ತ, ಹೆಕ್ಕುತ್ತನ್ನು “ಳಕ್” ಎನಿಸಿದರು.

“ಳಕ್” ಎನ್ನುವವರೆಗೂ, ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನೋವಿನ ಗೆರೆಗಳಿದ್ದುವು; ಆದರೆ, “ಳಕ್ಕನ್ನುತ್ತಲೂ, ಅದು ಆನಂದದ ಆಗರವಾಯಿತು; ಸಂತೋಷದ ಚಿಲುಮೆಯಾಯಿತು.

ನಾನು ಅವರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತೆ. ಐದು ಐದೂವರೆ ನಿಮಿಷಗಳಾಗಿರಬಹುದು; ಎಡಗೈ ತಲೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು; ಬಲಗೈ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಡಿಯಿತು. ಈ ಸಾರಿ ಎಡಗೈಯನ್ನೂ ಬಲಕ್ಕೂ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಎಡಕ್ಕೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೂಕಿ, ಮತ್ತೆ ಳಕ್ಕಿನಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ ನೋವಿನ ಶಿಖರದಿಂದ ಸೊಗದ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿತು, ಮುಖ.

ನಾನು ಪಿಳಪಿಳನೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟೆ. ಐದು ಐದೂವರೆ ನಿಮಿಷಗಳಾಗುತ್ತಲೂ, ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಬಲಗೈ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂತು; ಎಡಗೈ ಕೆಳಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

“ಯಾಕ್ರಿ? ತಪ್ಪಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆ, ನಿಮ್ಮಿಂದ?” ಅಂತ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ, ಅಪರಿಚಿತರೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು. ಳಕ್ ಎನಿಸುತ್ತ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟರು, “ಇಲ್ಲ! ಇಲ್ಲ! ಇದೊಂದು ಕೆಟ್ಟ ಅಭ್ಯಾಸ ನನ್ನದು” ಐದಾರು ವರ್ಷದಿಂದ” ಎಂದರು.

ಮುಂದಿನ ಸ್ಪೇಷನ್ ಸಿಗುತ್ತಲೂ, ಬೇರೆ ಗಾಡಿಗೆ ನನ್ನ ಆಸನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ.

ಇಂಥವರು ಬಹಳ ಉಂಟು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ. ಬರೆಯುವಾಗ ನಾಲಗೆ ನೀಡುವುದು, ನಡೆಯುವಾಗ ಹುಂ ಹುಂ ಎನ್ನುವುದು, ನಿಂತಾಗ ಕೈ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಕೈಗಳೆರಡನ್ನೂ ಕೆಸೆಯೊಳಕ್ಕೆಳೆಸುವುದು, ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವಾಗ ಹುಶ್ ಹುಶ್ ಎನ್ನುವುದು, ಆಕಳಿಸುವಾಗ ಹ್ಲಾಂ ಎನ್ನುವುದು, ಉಗುರು ಕಚ್ಚುವುದು, ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಬೆರಳಿಂದ ಅಗಲಿಸುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಹುಬ್ಬು ಹಾರಿಸುವುದು, ಕಿವಿ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ನಾಲಗೆಯಿಂದ ಕೆಳ ತುಟಿ ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಭುಜ ಕುಣಿಸುವುದು, ಮೀಸೆ ಕಚ್ಚುವುದು, ಇವಂತೂ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಎಂದೋ ಏಕೋ ಕಲಿತ ಕುಚೇಷ್ಟೆ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ ಭೇತಾಳವಾಗಿ ಕೊಡವಿ ದರೂ ಹೋಗದೆ ನಮ್ಮನ್ನ ಕೈಗೊಂಬೆಮಾಡಿ ಇತರರೆದುರು ಅವಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಆಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಇದು ಒಂದು ತರಹ ಅಂಟು ಜಾಡ್ಯ, ಕೂಡ ಏಕೆಂದರೆ, ರೈಲಲ್ಲಿ ಆತ ಅವತ್ತು ಳಕ್ ಎನಿಸಿದ್ದನ್ನ ನೋಡಿದ ನಾನು ಬೇರೆ ಡಬ್ಬಿ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದೆಂಥ ಸುಖ ನೋಡೇ ಬಿಡೋಣ ಅಂತ, ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಅತ್ತಲಾಗಿತಾನೆ ಊರಿ ಬುರುಡೆಯನ್ನು ನೂಕಿ ತಡೆದೆ....ತಲೆ ತುಂಬ ಜುಮ್ಮೆಂದಿತು. ತಾರಾಮಂಡಲ ಕಾಣಿಸಿತು. ನೀಹಾರಿಕಾ ಎನ್ನುತ್ತಾರಲ್ಲಾ, ಅಂಥದ್ದು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಯಿತು, ಚಿದಾ ಕಾಶದಲ್ಲಿ.

ಐದು ಐದೂವರೆ ನಿಮಿಷ ಕಳೆಯುತ್ತಲೂ, ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಕೈಗಳು....

ತಾಳಿ! ಈ ಗೊಂದು ಸಲ ಳಕ್ ಎನ್ನಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಮತ್ತೆ ಬರೆಯೋಣವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ--

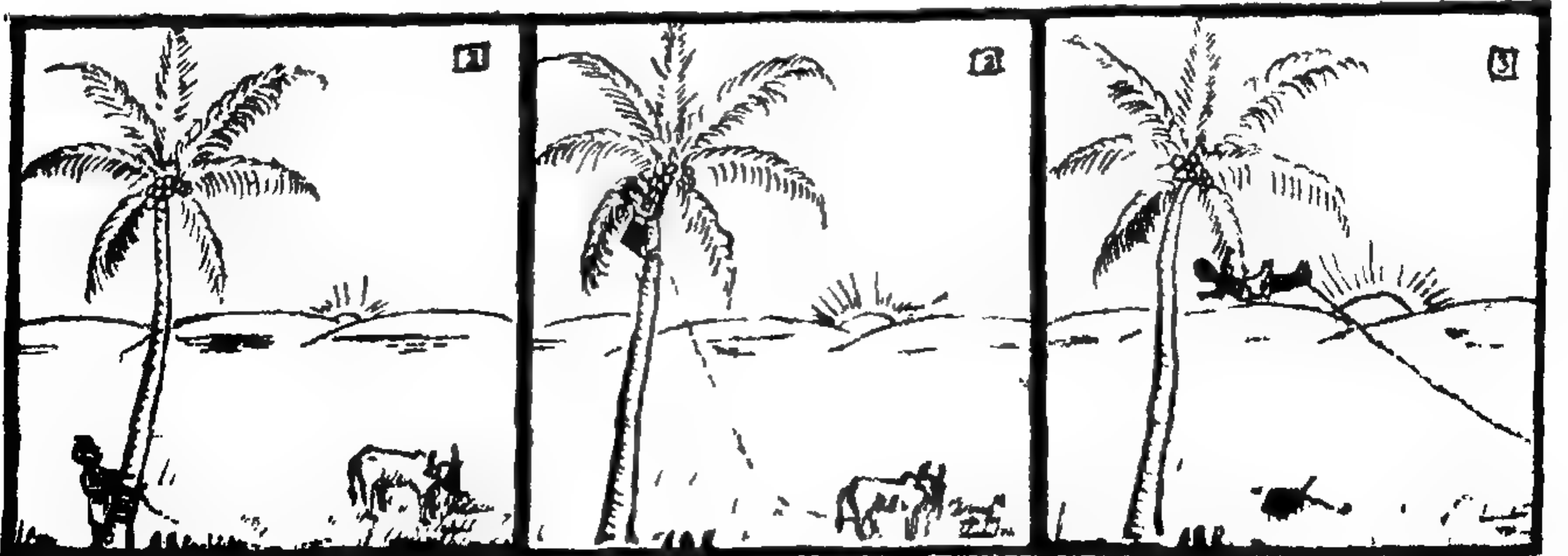
—ಕಾಮಕ್.

ರಾನೋತ್ಸವ

ಜನ ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿತ್ತು—ವಿಶಾಲವಾದ ಮೈದಾನ ಹೆಣ್ಣು—ಗಂಡು—ಪಿಲ್ವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿತ್ತು. ಉತ್ಸಾಹಿ ಹುಡುಗರು ಹುಂಡಿಗೆ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಣ ಹಾಕಿ ಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಂಡಿ ಡಬ್ಬಗಳು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದುವು. ಭಾಗವತರ ಸಂಗೀತ—ರಾಗಂತಾನಂ ಪಲ್ಲವಿ ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊಂಚ ಶಿಖೆ ಶಿಖೆ ಯಾಗಿತ್ತು—ಅದನ್ನೂ ಭಾಗವತರು ಮದರಾಸಿನಿಂದಲೇ ತಂದು ಲೌಡ್ ಸ್ವೀಕರಿಂದ ನೆರೆದ ಮಂದಿಗೆ ಹಂಚಿರಬಹುದೆ? ಎಂದು ಜನ ಶಂಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿಖೆಯಾದರೂ ಸಹನಾ ರಾಗದ ಆ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಮಂದಿ ಸಹಿಸಿ ಸುಖಪಡುತ್ತಿದ್ದರು—ಅದೇನು! ಥಟ್ಟನೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಕೀಚುಕಂಠ ಮಧ್ಯೆ ತೂರಿ ಬಂತಲ್ಲಾ!—ಪಲ್ಲವಿ ಮಾಯ ವಾಯಿತು—ಕಾರ್ಯವಾಸಿಯ ಕೀಚುಪಾಚು ಧ್ವನಿ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಮಂದಿ ಕಂಗಾಲಾದರು—ಅವನ ವಂದನಾರ್ಪಣೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರೀ ಚಪ್ಪರದ ಕಂಬಗಳಿರು ವುದು, ಪದ್ಧತಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲೇ ಈತ ಆ ಕಡೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುವ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿರಬಹುದೆ? ಅದೇನು ಕರ್ಮವೋ ಕೇಳಿಯೆ ಬಿಡೋಣವೆಂದು ಜನ ಸಾಹನಾ ರಾಗ ನೆನೆದು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರು....”....ಮಹನೀಶುರೇ—ಮಹಿಳೆಯರೇ—ಐದಡಿ ಎತ್ತರ—ನಸುಗೆಂಪು ಎಳೆನಗು—ಚೂಟಿಮನುಷ್ಯ—ಬಿಳಿ ಬನೀನು—ಬಿಳಿ ಟೋಪಿ ಕಾಲಿಗೆನೂ ಇಲ್ಲ—ಈ ಉತ್ಸವ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿ ದಿನ ತಪ್ಪದೇನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗ—ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ....ಹುಂಡಿ ಸಮೇತ,....ಭಾಗವತರೆ ಮಂಗಳ ಹಾಡಿ....” ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹುಡು ಕೋಣ!!

— ಮಂಗಳಂ —

—ಎ. ಶಾಮಣ್ಣ.

ಹಾರಿಬಂದ ಕಾಗದ

ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿದವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ನಮಗೆ ಈಗ ಏಕೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯ ಬೇಕು? ಒಳ್ಳೆ ಸುದ್ದಿ ಖಂಡಿತ ಇರಲಾರದು! ಕೆಟ್ಟ ಸುದ್ದಿ ಇರಬಹುದಾದ ಕಾಗದಾನ ಒಡೀಲೇಬಾರದು! ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಕಾಲ ಹಾಕಿದೆ ನಾನು, ಶನಿವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ-ಬಂದ ಕಾಗದ ಒಡೆಯದೆ.

ಶನಿವಾರ ಕಛೇರಿಗಳೆಲ್ಲಾ, ಶಾಲೆಗಳಂತೆ, ಬೆಳಗ್ಗೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನನಗೆ ಬಂದುದು ಈ ರೀತಿ. ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಏಳು ಗಂಟೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಎದ್ದಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದೂ ವಯಸ್ಸಾಗಿ, ಗೃಹಸ್ಥನಾದ ಮೇಲೆ ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲ! ಹಾಗೂ ಕಂಪ್ರೋಲರ್ ಕಛೇರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ!! ಆದರೆ ಇತ್ತಿಂದೀಚೆಗೆ ಶನಿವಾರ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಅಲಾರಂ ಇಟ್ಟು ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಅಲಾರಂ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಆರೂ ಮುಕ್ಕಾಲಿಗೆ ಎದ್ದು, ಮುಖ ಸಾರಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿದ್ರೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು, ಏಳೂಕಾಲಿಗೆ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಂಗಣ್ಣಿನಾಗಿ ನಿಂತು, ಎಂಟೂಕಾಲಿಗೆ, ಎಂಟರ ಕಛೇರಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಮನೆಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೧ ಗಂಟೆಗೆ ಬರುವಾಗ ರುಕಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹಾ ಒಂದು ಶನಿವಾರ ಅಪರಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಅಂಚೆಯವ ಕಾದಿದ್ದ ನನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ, ನಾನು ಬಂದಾಗ.

ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂಚೆಯವರ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆ, ಜೋರು ಜೂರತ್ತು, ಇದನ್ನು ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಅಂಚೆಯವರ ಜಂಭ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಅಂತಹ ಇಲಾಖೆಯ ಮೊಗಲಾಯಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಯೊಬ್ಬ, ನನ್ನ ಮನೆಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ, ರಾಮಾಂಜನೇಯ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂಜನೇಯ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತಂತೆ, ನಿಂತಿದ್ದ. ಈ ಜರ್ಮನಿಯ, ಹಾರೋಪ್ಲೇನಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಕಾಗದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನಸುನಕ್ಕು ಆತ ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ಸೀತೆಗೆ ಮುದ್ರೆಯುಂಗರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದಂತೆ, ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ.

ಆಮೇಲೇ, ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಾನು ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು. ನನ್ನ ಕೊಠಡಿ ಸೇರಿ, ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಈ ಕಾಗದವನ್ನೂ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದುದು.

ಮನೆಯಾಕೆ ಕೂಡ ದಣೆದು ಬಂದ ಗಂಡನಿಗೆ ಊಟ ಹಾಕುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೆ, ಕೊಠಡಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, “ಯಾರದೂ ಅಂದ್ರೆ ಆ ಕಾಗದ, ಒಡೆದು ನೋಡಿ, ಓದಿ, ನನಗೂ ಹೇಳಿ” ಅಂತ ಅಂಗಲಾಚಿದಳು. “ಅಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರೆ! ದಿನಾ ಗಲೂ ಕಾಗದವನ್ನು ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ ಎಸೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅಂಚೆಯವ, ಇವತ್ತು ನೀವು ಬರುವ ತನಕ ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷ ಅಲ್ಲೇಕಾದಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೇ ಮುದ್ದಾಂಕೊಟ್ಟು ಹೋದನಲ್ಲಾ! ಅದರ ಮರ್ಮ ಏನು ಅಂದ್ರೆ! ಓದಿಹೇಳಿ” ಅಂತ ಟೀಕೆಮಾಡಿ, ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಕೈಯೂರಿ ನಿಂತೇಬಿಟ್ಟಳು.

ಆ ಕಾಗದ ಜರ್ಮನಿಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು ಅಂತ ಕಾಗದದ ಸ್ವಾಂವೇ ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಾಗದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹಾರಿ ಬಂದಿದ್ದು ಅಂತ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ನೀಲಿ ಪಟ್ಟಿಗಳೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅಂತಹಾ ಕಾಗದ ನಮ್ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಅದೇ ಮೊದಲು ಅಂತ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೂ ಅದೇ ಕೊನೆಯಕಾಗದ ಅಂತ ಅನುಮಾನ ಬೇರೆ ನನಗೆ!

ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಿದ್ರೆಕೆಟ್ಟಿದ್ದು ಮರೆತು ಹೋಯಿತು. ದುಡಿದಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಆಗೋಚರ ವಾಯ್ತು. ಹಶಿವೂ ಮುಚ್ಚಿಹೋಯ್ತು.

“ಅಲ್ಲಾ ಕಣೇ ಜರ್ಮನಿಯಿಂದ ಹಾರಿ ಬಂದ ಈ ಕಾಗದ ಯಾರದಿರ ಬಹುದೇ” ಎಂದು ಸಶಬ್ದವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದೆ.

“ಒಡೆದು ನೋಡಬಾರದೇ? ಏನು ಚಾಣಸವೋ?” ಎಂದಳು. ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟ ಆಕೆ.

ಅದೂ ದಿಟವೇ! ಅಂತ ಆಗ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಒಡೆದೆ. ನೋಡಿದೆ. ಓದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೇನಿತ್ತು ಗೊತ್ತೆ! ಜರ್ಮನಿಯ ಕಂಪೆನಿಯೊಂದು ಜರ್ಮನಿ ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳಲು ಈಗ ಸುಸಮಯ ವಂತೆ.

ಬರೀ ಜಾಹೀರಾತು ಪತ್ರ!!

“ಎಲಾ! ಯಾವ ಜರ್ಮನಿಯ ಮಂಕು ಕಂಪೆನಿ ಈ ರೀತಿ, ನನಗೆ ಜಾಹೀ ರಾತು ಪತ್ರ ಬರೆಯಿತು” ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ತಲೆಯನ್ನಾವರಿಸಿತು.

ಕಿಂಕಣಿಯ ಝಂಕೃತಿಯು ಕೇಳಿಸಿತು. ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಆಗ ತಾನೇ ನೋಡಿದೆ.— ಆಕೆ!!

“ಹೀಗೆ” “ಹೀಗೆ” ಅಂತ ಹೇಳಿದೆ.

“ಅಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರೆ! ನಿಮಗ್ಯಾಕೆ ಬರೆದರು ಈ ಕಾಗದವನ್ನು. ಕಾಗೆ ಭಂಗಾರ ಕೂಡ ಕಾಣದ ಈ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಜರ್ಮನ್ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಾಹಿರಾತು ಹೇಗೆ ಬಂತು” ಎಂದು ಆಕೆ ಅಂದೇ ಬಿಟ್ಟಳು.

ಆಗಲೇ ನಾನು ಕಾಗದದ ವಿಳಾಸನೋಡಿದೆ. ಶ್ರೀ. ಬೆಳ್ಳಿಯಪ್ಪನವರು ಮಡಿಕೇರಿ ಅಂತಿತ್ತು, ವಿಳಾಸ.

ನನ್ನ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರ ಹೆಸರೂ ಕೂಡ ಬೆಳ್ಳಿಯಪ್ಪ ಎಂದು. ಅವರು ಜವಾಹರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ. ಈಗೀಗ ಅಮಾ ವಾಸ್ಯೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ ಕಾಫೀತೋಟ, ಯಾಲಕ್ಕಿ ಜಮೀನುಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿ ದ್ದಾರೆ.

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ತಂದ ಈ ಹಾರಿಬಂದ ಕಾಗದವನ್ನು, ಅರಿಯದ ಅಂಚೆಯವನು ನನಗೆ ತಪ್ಪಿ ತಲುಪಿಸಿದ್ದ.

ಆದರೇನಂತೆ? ಅಂಚೆಯವನಿಗೆ ನಾನು ಗಣ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ! ಅಲ್ಲವೇ? ಜರ್ಮನಿಯಿಂದ ಕಾಗದ ಬರುತ್ತೆ.

—ಮಡಿಕೇರಿ ಬೆಳ್ಳಿಯಪ್ಪ.

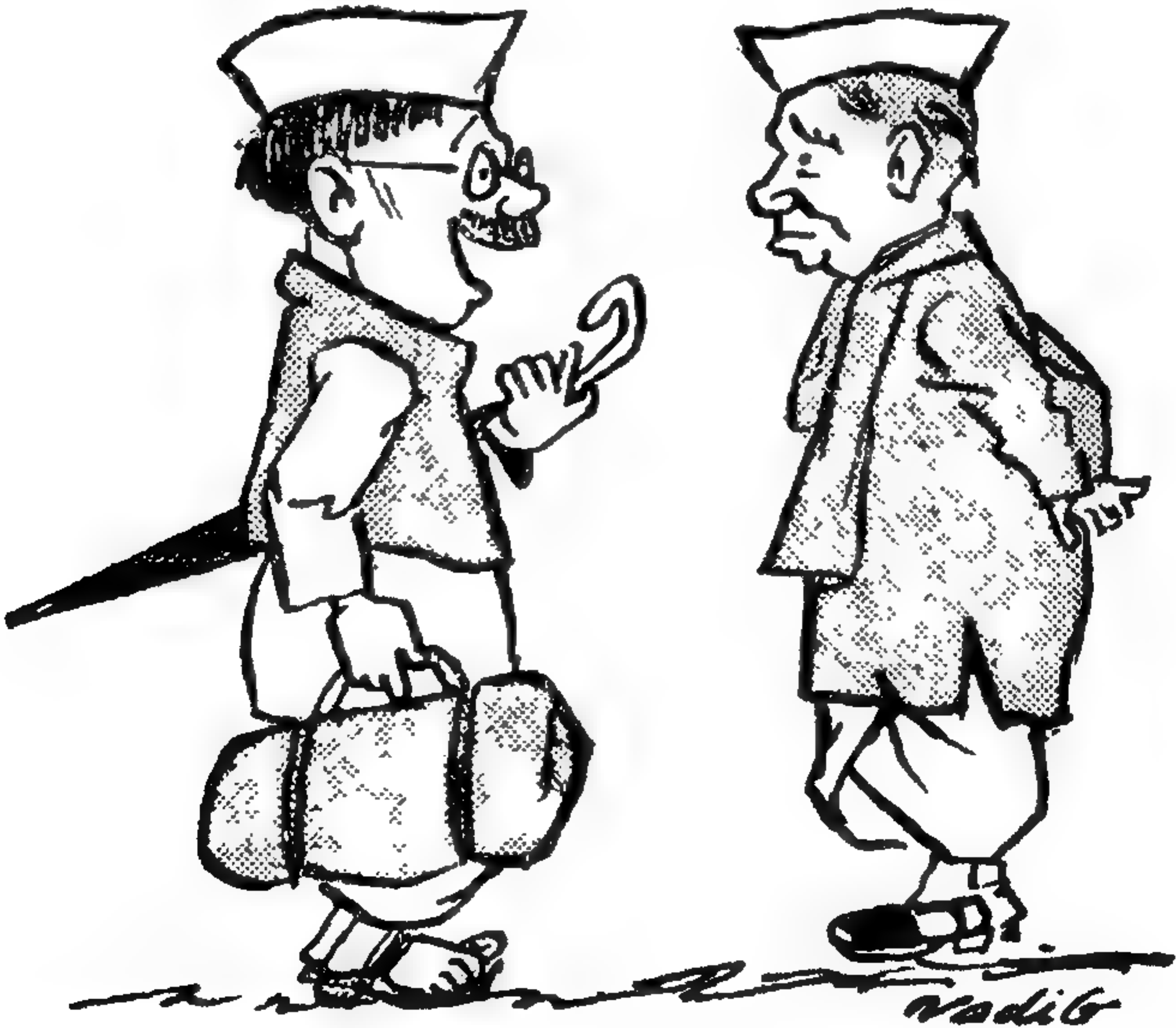

“ಈ ಗೋಳು ಸರ್ಕಾರ ಬಂತು, ನೋಡಿ—ತಡೆಯುಕ್ಕಾಗುಲ್ಲ, ಅಪ್ಪು ಸೆಖೆ!”

ಧೀರ ಬೋರ

ಧೀರ ಬೋರ ಬಂದ ದಿನಾಕ್ ನಂದ ಘಟ್ಟ ಜ್ಞಾತ್ರೈಗೆ ||
ಕಾಲ್ ಕಾಯಿಲೆ—ಸೂಜಿ ಸೇವೆಗೆ ಕೈ ತಾ ಎಂತಂದು ||
“ಕಾಲ್ ಗೀಲ್ ಬೋರಂಗಲ್ಲ ಈ ಧೀರಂಗಲ್ಲ ಹೋಗ್ತಾ ಡಾಕ್ಟರಾ ||
ತೇರು ಎಳೆಯೋ ಮುರುಗೈ ನೋಡ್ತಾ” ಅಂತ ಬೋರ ಒಂಟೋದ ||
ಬೋರ ಧೀರ ಇದ್ದರೇನಂತೆ ಕಾಲ್ ಅಮ್ಮ ಕೇಳ್ದಾ? ||
ಕಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ಡ್ ಒಂದೇ ಸಮಕ ಇಂಡ್ಲಿ ತಿಂತಿದ್ ಅಂಗೇನೆ ||
ಧೀರ ಬೋರ ಕಾರಶ್ಯಾವೆ ಪುರಿವಡೆ ಕಾರೇಕಾರ್ಪಿಟ್ಟು ||
ಬರಕ್ಕೊಂಡ್ ಕಲ್ ಬಂಡಿತಾವ್ ಸುಮ್ಮೆ ಪಾರಾಣ ಬುಟ್ ಬುಟ್ಟು ||
ಬೋರನ್ ಬಿಡ್ ಬೊಂಬ್ ಕಟ್ ಬಿಟ್ ಸುಟ್ಟು ಬುಟ್ ಬಂದ್ಪಿಟ್ಟು ||

—ಯಜ್ಞಪತಿ.

ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗಲಾಟೆ ಎಲ್ಲಿ ಸಂತುಹೋಗುತ್ತೋ ಅಂತ ಬೇಗ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ.

ಕೌಂಡಿನ್ಯಸ ಗೋತ್ರ

ಎಂಟಕ್ಕಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹದಿನೆಂಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ನನ್ನನ್ನು ತೊಡೆ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು, ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡಿಯೇಬಿಟ್ಟರು. ನಂತರ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ತೊಡೆ ಉಳುಕಿದೆ ಎಂದು ಮಾಲೀಷುಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶ ಹೊಂದಿದ ನಾನು ಇಂಟರ್ ನವಾಸಾಗಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಖಂಡಿತ ಪಡೆ ಯಲೇ ಬೇಕು. ಇನ್ನೇನು ಸಾಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ.

ಎಂಟೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿಶ್ಚಯವೆಲ್ಲಾ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಬೆಳದಿಂಗಳ ಸಂಜೆ ನಿಮ್ಮಿ ಚಿತ್ರ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಈಗಲೇ ಬೇಡ, ಸರಸ್ವತಿವಿಚಾರ ಸ್ವಲ್ಪತಿಯೋಣ ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಆ ಕಡೆ ವಾಲಿತು ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಸಿನಿಮಾ ಪುಟ ಓದುವುದು ವಿಷಯ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸಾಯಂಕಾಲ. ವಿಷಯವನ್ನು ಚಿತ್ರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದು. ಹೀಗಾಯ್ತು ಇನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳು.

ಮಳೆ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಬಂದ ಎರಡು ದಿನ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲಾರದೆ ಮನೆ ಯಲ್ಲೇ ಕಳೆಯಬೇಕಾಯ್ತು. ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಕುಂಬಾರನಂತೆ ವರಾಂಡಾದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಕಾಡಯೋಚನೆ ಮಾಡ ಹತ್ತಿದೆ.

“ಕೌಂಡಿನ್ಯಸ ಗೋತ್ರಃ ಆಪಸ್ತಂಭಸೂತ್ರಃ”

ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಉಪನಯನ ಮಹೋತ್ಸವದ ನೆನಪು ಇದೊಂದೇ ನನಗೆ.

“ಕೌಂಡಿನ್ಯಸಗೋತ್ರಃ”

ಯಾರು? ಈ ಕೌಂಡಿನ್ಯ? ಇವನ ವಿಚಾರ ಏನೂ ತಿಳಿಯದಲ್ಲಾ ನನಗೆ. ಅವನೇನು ಉತ್ತರ ಹಿಂದೂ ಸ್ಥಾನದವನೋ? ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯನೋ? ಇವನ ವಂತೀಯ ನಾದ ನಾನು ಇವನ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಅವ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಏನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಾನು? ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಗೋತ್ರಃ ಅಂತ ಇದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಸುಲಭ. ಹೆಸರೂ ಚೆನ್ನು ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಿತ್ರ! ಅವನ ವಿಚಾರದ ಕತೆಗಳೆಲ್ಲಾ, ಎಲ್ಲಾ ಹುಡುಗರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಅವನು ವಸಿಷ್ಠನಮೇಲೆ ಲಡಾಯಿ ನಡೆಸಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು.

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ವರಮಾನ ತೆರಿಗೆ ಹಿಂಸೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೂಡ ದೇಶಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತು. ಅಂತಹ ಮುನಿಯ ಗೋತ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನ! ಎಂದೂ ಅನಿಸಿತು.

ಕೌಂಡಿನ್ಯಸ ಗೋತ್ರಃ—ಕೌಂಡಿನ್ಯಸ ಗೋತ್ರಃ—

ಇದೇ ಮುಳೆ ಹನಿ ಹಾಕುವಾಗ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಸಂಗೀತವಾಯ್ತು. ಇದೇ ಚಿಟ್ಟು ತಲೆಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಇದರ ವಿಚಾರ ದೊಡ್ಡವರಿಂದ ತಿಳಿಯಲೇ ಬೇಕು ಎಂದು ಖಂಡಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.

ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. “ಅಪ್ಪಾ! ಈ ಕೌಂಡಿನ್ಯ ಎನ್ನುವ ಋಷಿಯ ವಿಷಯ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿಸಿ” ಅಂತ. ಎರಡು ನಿವಿ.ಷ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನೇ ಕನಿಕರದಿಂದ ನೋಡಿ ಅವರಂದರು “ಮಗೂ. ಇಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಸಾರಿ ನವಾಸಾದ ನಿನಗೆ ಈ ಎಳೆವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಕೆ ತಲೆದೋರಿತೋ ಕಾಣೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಲ್ಲ! ಆದರೆ ಆ ಋಷಿಯೂ ನಿನ್ನ ಹಾಗೇ ಸ್ವಲ್ಪ ತಲೆ ಕೆಡಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಅವನ ಗೋತ್ರೋದ್ಭವ ನೀನು ಅಂದ ಮೇಲೆ, ಕೌಂಡಿನ್ಯನ ತಂದೆಯಪಾಡು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನನಗೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತೆ” ಎಂದು.

ಇವರು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನೇರನಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಡುಲ್ಲ.—ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಉತ್ತರಗಳಂತೆ ಬೇಲಿ ಸಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಸುಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಿಟ್ಟಿ ಅವರನ್ನು.

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರು ಉದ್ಧಾಮ ಪಂಡಿತರು ಎಂದು ಹೆಸರುವಾಸಿ. ಅಪ್ಪಟ ಐಯ್ಯರು, ಪಾಲಘಾಟಿನವರು. ‘ಪಾಲ’ ಕ್ಕಿಂತ ‘ಘಾಟಿ’ಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದವರು. ಅವರನ್ನು ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದೆ ಕೌಂಡಿನ್ಯ ಯಾರು? ಎಂದು.

ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ಅವರ ಪಿಳ್ಳುಜುಟ್ಟಿನ ಗಂಟು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅದನ್ನು ಎರಡು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿ ಕಟ್ಟಿದರು. ಭಾರತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರು ಬಂದು ನೆಲಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕೃತ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳು ಇದ್ದರು ಈಗ ಪಾಕಿಸ್ಥಾನದಿಂದ ಬಂದು ವಲಸೆ ನಿಂತಿರುವ ಜನರ ಹಾಗೇ ಈ ಏಳು ಜನ ಋಷಿಗಳು ಬಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಕಲಸು ಮೇಲೋಗರವಾಗಿ ಸುಮಾರು ಋಷಿಗಳಾದರು. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ತಲೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಗೋತ್ರಗಳು ೬೯ ಇವೆ. ಮಿಕ್ಕ ಚಿಲ್ಲರೆಯವೂ ಕೂಡ ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ೬೯ ರಲ್ಲಿ ಕೌಂಡಿನ್ಯ ಒಂದು. ಬಲುದೊಡ್ಡ ಋಷಿ, ಆತ. ಎಂದು ಹೇಳಿದರು

ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಋಷಿ ಅಂದರೆ ದೊಡ್ಡದಾಡಿ ಇತ್ತು ಎಂತಲೇ? ಅಥವಾ ಪವಾಡ ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಋಷಿಯೇ? ಅವನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಚಾರ ಏನು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲವೇಕ್ಷಿಸಿದ ನನಗೆ ಈ ಪಾಲಘಾಟಿ ಹೀಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾನಲ್ಲಾ! ಎಂದೆನಿಸಿತು.

ಮುದುಕಿಯರಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು ಅಂತ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಆಕೆ ಹೇಳಿದಳು ಮಗೂ! ಗೋತ್ರವೆಲ್ಲಾ ಗಂಡಸರಿಗೇನೇ.

ಹೆಂಗಸರ ಗೋತ್ರ ಹೆತ್ತವನ ಗೋತ್ರ ಅಥವಾ ಕೂಡಿದ ಗಂಡನ ಗೋತ್ರವೇ! ಅದಕ್ಕೇ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಗೋತ್ರದ ಮೇಲೆ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇಲ್ಲ. ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಕಾಲೇಜು ಮಾಸ್ತರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರಂದರು “ನಮ್ಮ ಗೋತ್ರವೇ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮಿಕ್ಕವರ ಗೋತ್ರ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ಅಂತ ಯಾರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು? ಬೆಂಗಳೂರುಕರ್, ಕರಮರಕಾರ್, ಧಾರ್ವಾಡ್ ಕರ್ ಅನ್ನುಲ್ಲವೇ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ಮಿತ್, ಜಾನ್ ಅನ್ನುಲ್ಲವೇ! ಹಾಗೆಯೇ ಕೌಂಡಿನ್ಯ ಜಾಮದಗ್ನಿ ವಸಿಷ್ಠ, ಅಂತ ಎಲ್ಲೋ ಶುರುವಾಗಿರಬೇಕು. ಈಗ ಕೌಂಡಿನ್ಯ ಗೋತ್ರೋದ್ಭವನು, ಜಾರ್ಗೋತ್ರೋದ್ಭವನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಕಂತೆ ಪುರಾಣ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ, ಪುಸ್ತಕ ಓದಿಕೋ! ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಮನೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿಸಿಕೋ ಎಂದು ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿದರು.

ಕೌಂಡಿನ್ಯನ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ನನಗೆ. ಆದರೂ ಆ ಚಟ ಮನಹೊಕ್ಕಿದೆ. ನೀವು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

—ಕೌಂಡಿನ್ಯನ ಗೋತ್ರ.

ವರಮಾನ ತೆರಿಗೆಗೆ ರಿಯಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಮಾನು ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲವೇ ?

ಮನೆಯಂತೆ ಮೊಗ

ಬಲುವಾರಣ ನಮ್ಮಜ್ಜಿ. ಬೆಳಗಿನಝಾವ ಐದು ಗಂಟೆಗೆದ್ದು ಉದಯರಾಗ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಮನೆಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ೭ ಗಂಟೆಗೆದ್ದು ಬಚ್ಚಲ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಪಾತ್ರೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಒಲೆಯು ಕೂಡ ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಲೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದಿಲು ಹುಡಿ, ಸೌದೆ ಚೂರುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸಾರಿಸಿ, ಗುಡಿಸಿ, ಅಂದವಾಗಿ ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟು. ಹಿತ್ತಾಳೆ ಪಾತ್ರೆಗಳು ದಿಟ. ಆದರೆ ಮುಖ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಂತೆ ಹೊಳವು. ಕಲ್ಲು ಮಡಿಕೆಯೇನೋ ಹೌದು ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಶುಭ್ರ ಅಂತೀರಿ, ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಕೊಳೆಯಾಗುತ್ತೆ ಅನ್ನೋ ಭಯ.

ಅಜ್ಜಿ ಮುಖ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಕ್ಕು ಸುಕ್ಕು ದಿಟ. ಆದರೆ ಆ ಸುಕ್ಕುಗಳು ಕೂಡ ಹದವಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು. ಒಂದು ಕಡೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದೆ ವಾರಣವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕಳೆಯನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೂದಲೆಲ್ಲಾ ನರೆತು ಬೆಳ್ಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾಂತಿ ಅನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಬಾಚಿ ಹೆರಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಒಂದೆರಡು ಹೂವು ಮುಡಿದುಕೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದೂ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಅಂತೀರಿ ?

ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಮೊದಲು ಕೈ ಮುಗಿದು ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯಬೇಕು ಅಂತ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗಿತ್ತು ಅವರ ವರ್ಚಸ್ಸು. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಶಿಸ್ತೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಎಂದು ಆಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮಜ್ಜಿ ಚಿತ್ರ, ಮನೆಯ ವಾರಣ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ ಈಗಲೂ ನನಗೆ.

ನಮ್ಮಾಕೆ ಕೂಡ ಬಲು ಶಿಸ್ತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮಜ್ಜಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಮ್ಮಾಕೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಸುಮಾರು ಐದು ಗಂಟೆ ಸಂಜೆಗೆ ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಗೆ ಮುಖ ಸಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ, ಒಂದು ಹಲ್ಲೆ ಸಾಬೂನು, ಒಂದು

ಟವಲ್ ಸಹಿತ. ಅದನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ತಿಕ್ಕಿ ನೋರೆ ಇಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಅರ್ಧಗಂಟಿ
ಯಲ್ಲಿ ಅರೆ ದೇಹವಾಗಿರುತ್ತೆ ಸಾಬೂನು. ಟವಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಖ ಒರೆಸಿಕೊಂಡು
೫-೫ಂಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ, ಸುಸ್ತೊಂದು ವಿನಹಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಳೆಯೂ ಮುಖ
ದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ಆಕೆಗೂ ಅರಿವಾಗು-
ತ್ತದೆ, ಹುಟ್ಟು ಬಣ್ಣ ತಿಕ್ಕಿದರೂ ಹೋಗದು ಅಂತ. ಆಗಲೇ ನುಣುಪಾದ
ರಂಗೋಲಿ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾಳೆ. ಕೆನ್ನೆಗೆ ಕೆಂಪೇರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತಲೆ ಬಾಚಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ, ಗಿರುಕಿ ಗಿರುಕಿ ಗಂಟು ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಕೊಂಡ ಹೂ ದಂಡೆ ಮುಡಿ
ಯುತ್ತಾಳೆ. ಎಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ, ಅಂತೀರಿ ?

ಅದರೂ ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಎನೋ ನಿಲುವ ಗೌರಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದ
ಹಾಗೆ, ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಜೀವಕಳೆಯೇ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಮನೆಯ ಕಳೆ ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕೆ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ
ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಬಚ್ಚಲ ಮನೆ ಬಚ್ಚಲಿಂದ ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬರೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ನಾನು
ತಿರುಗಿ ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಕೊಳೆ ಮೆತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಫಿ ತಂದಿಟ್ಟ
ವಾತ್ರೆ ಬೆಳ್ಳಿಯದು ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಸಾಲದ ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂದಾಗ
ಲೇನೇ! ಸದ್ಯ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಬಹಿರಂಗ ರಸ್ತೆ. ಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿನ ಕೊಳಕೆಲ್ಲಾ ಪೌರ
ಸಭೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ನಮಗೇಕೆ ಅದರ ತಾಪತ್ರಯ!

*

*

*

ಮನೆಯಂತೆ ಮೊಗ ಅಂತ ಯಾರೋ ಹೇಳಿದ್ದು. ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತೆ ಮೊಗ
ದಂತೆ ಮನೆ ಅಂತ. ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಂತೆ ಸ್ವಂತ ಮೊಗ, ಹಾಗೂ ಬಾಡಿಗೆ ಮುಖ
ದಂತೆ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ ಅಂತ. ಅಲ್ಲವೇ?

—ಬಾಡಿಗೆಯವ.

— 0 —

— ದೋಷ —

ಗಂಡಸರ ತಪ್ಪು ಬಹಳ ನಿಜ
ಆದರೆ ಹೆಂಗಸರದೋ;—ಎರಡೇ ಎರಡು
'ಕೊಂಡು ಕೊಡು' ಎನ್ನುವುದು ಮೊದಲನೇ ತಪ್ಪು
ತಂದುದನು—'ಬೇಡ' ಎನ್ನುವುದು ಎರಡನೇ ತಪ್ಪು

—ಗೋಡಂಬಿ.

ಪಂಚಾಂಗ ಸುಧಾರಣೆ

ಜನಹರಲಾಲರು ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪಂಚಾಂಗಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೂ ತಕ್ಕಂತೆ, ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ವಾಗಿ ತಿಥಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಗುಣಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಏಕಮಾತ್ರ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿರುವರಷ್ಟೆ.

ಆ ಸಮಿತಿಯ ಅವಗಾಹನೆಗಾಗಿ, ಈ ನಮ್ಮ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಚ್ಛಿಸು ತ್ತೇವೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಪಾಟು ಗಳಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವ ಈ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ, ಏಕಮಾತ್ರ ಪಂಚಾಂಗ ಸರಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಂಚಾಂಗ, ಸೋಷಲಿಸ್ಟ್ ಪಂಚಾಂಗ, ಜನಸಂಘ ಪಂಚಾಂಗ, ಕಮ್ಯೂ ನಿಸ್ಟ್ ಪಂಚಾಂಗ-ಎಂಬ ನಾಲ್ಕಾದರೂ ನಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೇಕೇಬೇಕು, ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ; ಹಬ್ಬಗಳು ವಿವಿಧ; ಪುಣ್ಯದಿನಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಹೋಳೀ, ದಗ್ಧಯೋಗ, ಅಗ್ನಿ ನಕ್ಷತ್ರ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಇವುಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ದಿನ.

ಅಲ್ಲದೆ, ಈಗಿನ ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತಾರಾಬಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಅದರಿಂದ ಸಿನಿಮ ತಯಾರಿಸುವ ಬಂಡವಾಳಗಾರರಿಗೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಲಗ್ನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವೆಂಬ ಭಾಗವಿದ್ದರೂ, ಅನೇಕರು ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಲಗ್ನವಾಗುತ್ತಲೇ ಇದಾರೆ. ಅನ್ನ ಪ್ರಾಶನಕ್ಕೆ ನೂತನ ವಸ್ತ್ರಧಾರಣಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನಗಳು ಇಂಥಂಥವು ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಏಕೆ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸ ಬೇಕೋ, ಕಾಣೆ. ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ದಿನಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಂಗಕರ್ತರು ಕೊಡುತ್ತಿದಾರೆ, ಸರಿ! ಆದರೆ, ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರೂ, ದೇಶನಾಯಕರು ಏಕೆ ಹೀಗಾದರು, ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಅಂಗಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲೂ ಆಯುಷ್ಯಮು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಇಂಥಾದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಾಗಿ ಕ್ಷೌರಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಆಯುಷ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದರೆ, ನೆತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಸಮಗೀಗ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು “ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವಾಗ ಮೊಸರನ್ನೂ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನೂ, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಾಗ ಬೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ ಹಾಲನ್ನೂ ಊಟಮಾಡಿ ಹೊರಡಿ” ಎಂಬ ಉಪದೇಶವಲ್ಲ-ಮಗನಿಗೆ ಸೀಟಿಗಾಗಿ ಹೊರಡುವಾಗ, ತನಗೆ ಗ್ರೇಡಿಗಾಗಿ ಹೊರಡುವಾಗ, ಮಗಳಿಗೆ ವರನಿಗಾಗಿ ಹೊರಡುವಾಗ, ಅಳಿಯನಿಗೆ ನೌಕರಿಗಾಗಿ ಹೊರಡುವಾಗ, ಏನೇನು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕೈಯಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಎಂಬ ಉಪದೇಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪಂಚಾಂಗ. ಅದನ್ನು ಹೋರಾರತ್ನಗಳು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಈ ಸಮಿತಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಲಿ. ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಶುಭ ದಿನ, ಮಂತ್ರಿಗಳ ಭೇಟಿಗೆ ಯಾವುದು ತಿಥಿ, ಮೂಗರ್ಜಿ ಬರೆಯಲು ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರ, ಲಂಚಕ್ಕೆ ನೀಡಲು ಯಾವ ಕೈ, ಇವುಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಂಗಗಳು ತಿಳಿಸಲಿ, ಗೌಳಿ ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ನುಡಿದರೆ, ಚೋರಾಗಮನ, ಎಂದು ಪಂಚಾಂಗ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಆ ಚೋರ ನಮ್ಮ ಚೋರನೋ, ಎದುರು ಪಾರ್ಟಿ ಚೋರನೋ, ಅದನ್ನೂ ತಿಳಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ “ಕೋಣಪ: ಪಿಂಗಲೋ ಬಭ್ರು:” ಎಂದು ಮೊದಲಾಗುವ ಶನಿಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ದಿನವೂ ಪಠಿಸಿದರೆ, ಶನಿ ಪೀಡೆ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಬರೆದಿದೆ. ಆದರೆ, ಹೊಸ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ, ಅದರ ವಿವರಣೆಯನ್ನೇ ಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ಆ ಮಂತ್ರ ತಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲುದೇ?

ಯಾವುದೋ ಆಕಾಶರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ, ಕೃಷಿ ಮಂತ್ರಿ, ರಸಮಂತ್ರಿ ನೀರಸ ಮಂತ್ರಿ, ಪಶು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಂಪುಟದಿಂದಾಗುವ ಸಂಕಟ ವಿವರಣೆ ನಮಗೇಕೆ? ಹಾಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದ ಹಾಲಿ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗೋಚಾರದ ಶಾಭುಕ್ತಿ ಗೌಳೀಪತನ ಮೂಲತ್ರಿಕೋಣ ವಕ್ರರಾಹುಚಕ್ರ ಗ್ರಹಮೈತ್ರೀಕೂಟ ಇವುಗಳನ್ನು ಗುಣಾಕಾರಮಾಡಿ, ಅರದರದು ನಮಗಾಗ ಬಹುದಾದ ಹಿಂದು ಮುಂದುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿಕೊಡಲಿ.

“ಗೌರಿ ಗಣಪತಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಲು ಸಮದಿನ ಕೆಟ್ಟದ್ದು, ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾ ಕೊಡದು, ಮಂಗಳವಾರ ಕಳುಹಿಸಲು ಕೆಲವರು ಸಮ್ಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ ಮಿಥುನ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಗುರುಬಲವಿರುವಾಗ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬಹುದು” ಎಂದು ಒಂದು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಒರೆದಿದೆ. ಆದರೆ, ಇದು ಕೇವಲ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಳಿಯನನ್ನ, ಅತಿಥಿಯನ್ನ, ಮಂತ್ರಿಯನ್ನ....ಯಾವಾಗ....ಯಾವುದು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ದಿನ? ಪಂಚಾಂಗಕರ್ತರು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸದಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಹೇಗೆ ನೆರವೇರೀತು?

—o—

ನೀತಿಯ ಕಥೆಗಳು

[ಬಲಿತವರಿಗೆ]

ಒಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವೃಗರಾಜನಾದ ಶ್ರೀ ಸಿಂಹವು ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿತ್ತಂತೆ ಅದರ ಡೌಲೇ ಡೌಲು, ಮೋಜೇ ಮೋಜು. ಅದರ ಅರಗುಹೆಯ ಮುಂದೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಗೋಸ್ಕರವೇ ವಾಸಲಾಗಿದ್ದ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಗುಹೆಗಳಿದ್ದುವಂತೆ. ಒಂದೊಂದು ಗುಹೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೂ. “ಒಳಗಿ ದಾರೆ—ಇಲ್ಲ” ಎನ್ನುವ ಬೋರ್ಡುಗಳಂತೆ. ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಝಂಡಾಗಳಂತೆ. ಬಲು ಅಣೆಯಾಗಿತ್ತಂತೆ.

ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಅಹವಾಲು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಬಡ ನರಿ ಬಂತಂತೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹುಲಿ ಬೇಟೆಮಾಡಿ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಮಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ನರಿಯಪಾಲಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಆದರೆ ಹುಲಿಗೆ ಏನು ಕೇಡುಬಂತೋ, ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಹುಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿತ್ತೋ ಕಾಣೆ—ಆದರೆ ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ತಿ ತಾನೇ ತಿಂದುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಕಡೇಗೆ ಮೂಳೆಗಳನ್ನೂ ನೆಕ್ಕಿ ನೆಕ್ಕಿ ನರಿಗೆ ಏನೂ ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಹೀಗಾದರೆ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಕೇಳಲು ನರಿ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿತ್ತಂತೆ.

ಆದರೆ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆಲ್ಲಾ ಅವತ್ತು ರಜಾವಂತೆ. ಒಬ್ಬರೂ ಇತ್ತಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ವೃಗರಾಜನೇ ಒಳ ಗುಹೆಯಿಂದ ಬಂದು “ಎಲ್ಲಿ ದಫೇದಾರ್, ಜಮೇದಾರ್” ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿತಂತೆ. ಹೆದರಿ ನೀರಾಗಿ ನರಿ ಮಾತಾಡಲಾರದೆ ನಿಂತಿತ್ತಂತೆ, ವೃಗರಾಜನಿಗೆ ಜವಾಬು ಕೊಡುವವರೂ ಇಲ್ಲವಾಯ್ತಂತೆ. ಕೋಪ ಬಂತಂತೆ ಸಿಂಹಕ್ಕೆ. ಎದುರಾಗಿದ್ದವರು ಯಾರು ಏಕೆ ಖಂದರು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು ಕೂಡ ಇಲ್ಲವಂತೆ. ಒಂದು ಅಸ್ವಳಿಸಿತಂತೆ. ನರಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯ್ತಂತೆ. ವೃಗರಾಜ ಹಿಂಗಾಲಿನಿಂದ ನರಿಯ ಕಳೇಬರವನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಚೆಮ್ಮಿ ತನ್ನ ರಾಣೀವಾಸದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದೇಬಿಡುತ್ತಂತೆ.

ನೀತಿ: - ಕ್ಲಾರ್ಕುಗಳು ರಜಾ ಇದ್ದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಯತ್ತ ಸುಳಿಯಲೇಬಾರದು.

— ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ —

ಮಹಾತ್ಮಾರವರ

ಸೌಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ

[ಕನ್ನಡ]

ದರ್ಶಿನಿ—ಇಂದು ಶೇಖರ್—ನಾಥನರಾವ್

ಮಹಾಬಲರಾವ್—ಈಶ್ವರಪ್ಪ—ಸರೋಜ—ಲಕ್ಷ್ಮಿ

ನಿರ್ಮಾಪಕ-ನಿರ್ದೇಶಕ ಬಿ. ವಿ. ಅಚಾರ್ಯ.

ಕವಿ ಹುಣಸೂರು.

A TALLAM RELEASE

Koravanji, May 1953